

Ο ΜΑΓΟΣ

Μιά φορά κ' έναν καιρό, εΐτανε μιά μικρή, μικρούτσικη χώρα. "Αχ! τί χάρη που την είχε ή μικρούτσικη πόλη! Τί νόστιμοι που εΐταν οι μικροπολίτες! Πόσο μπόι λές τάχατις να εΐχαν: Οί μικροπολίτες εΐταν κοντούτσικοι, ψιλουτσικοι, όμορφοκαμωμένοι κ' ίσια μ' ένα δάχτυλο μεγάλοι. Εΐχαν κάτι πρόσωπα σοβαρούτσικα και γλωμά, με μυτερά μυτερά μουστακάκια. Μά τί όραιούτσικα μουστακάκια που τά εΐχαν! Κάποτες ζάρωναν τά μαβρούτσικά τους τά φρύδια και νόμιζες πιά πώς μεγάλα πράματα συλλογιούνταν.

Η φορεσιά τους εΐτανε μιά χαρά: φορούσαν κάτι στενούτσικα πανταλονάκια, σουρτουκάκια σαν τά δικά μας κι άψηλούτσικα γυαλιστερά καπέλλα. Τους έβλεπες και τους άγαπούσες. "Επρεπε όμως νάχης καλά μάτια να τους διής. "Εγραφε ή ιστορία πώς οι πατέρες τους εΐτανε γιγάντοι κ' εΐχαν κάμει παιδιά νάνους. Δεν ξέρω να σάς πω άν οι μικροπολίτες εΐταν από γεννήσιο τους μικροί ή αν εκεί που έπρεπε να μεγαλώσουνε, δε μικραίνανε λίγο λίγο, ως που με τον καιρό να καταντήσουν πιά ζουζιές. "Ενα μόνο ξέρω, δεν τώννωιθαν οι μικροπολίτες πώς εΐτανε μικροί κ' έτσι δεν τό εΐχαν και καημό. Μήτε τόβαζε ό νους τους και τόβλεπες άμέσως από τό περπάτημά τους. Εΐταν πολυ περίεργο τό περπάτημά τους: περπατούσαν πηδηχτά πηδηχτά, όμως με κάποια περηράνεια και τη μύτη πάντα ψηλά. Θωρούσες ένα μικροπολίτη και στοχάζουσαν πώς έρχότανε βασιλιάς.

Δουλειές εΐχαν, πολλές δουλειές οι μικροπολίτες. Σεριάνιζαν όλη μέρα στους δρόμους, συγχοχαιρειούνταν, έκαμναν κοπλιμέντα και σιιριμιόνιες, κουβέντιαζαν ως και με τά χεράκια τους, μιλούσανε, γελούσανε, φιλοσοφούσαν άναμεταξύ τους. "Επειτα ό καθένας, σαν κάτι πιο καμαρωμένος, πήγαινε στο μικρούτσικό του τό σπιτάκι: κ' έγραφε μάνη μάνη ένα βιβλίο. Τί λές νάγραφε μέσα στο βιβλίο; Οί μικροπολίτες γράφανε βιβλία ό ένας για τον άλλο. Φαίνεται πώς στη Μικρόπολη είχε μεγάλα κεράλια πολλά. "Αξαφνα διάβαζες πώς ό τάδε μικροπολίτης εΐταν ό πιο περίφημος ιστορικός του κόσμου, ό τάδε πάλε πώς εΐταν ό πιο τρομερός ποιητής που μπο-

ρεί κανένας να φανταστή. "Αξαφνα διάβαζες και τό έναντίο. "Ο ίδιος ό μικροπολίτης έγραφε δεύτερο βιβλίο και σε ξηγούσε πώς ό μεγαλύτερος ποιητής κι ό πιο περίφημος ιστορικός δεν εΐταν ό πρώτος, μά ένας άλλος, και παστρικούτσικα σ' έλεγε και τό λόγο. Κάθε τόσο σ' έβγαζαν και κανένα φωστήρα στη μέση: ό τάδες έκαμνε άμιμητους στίχους: ό άλλος, άμια που φάνηκε, τάβαλε πιά όλα σε τάξη, τάστρωσε όλα: άμέσως βρήκε τί γλώσσα και τί μέτρο θέλει ή τραγωδία, τί μέτρο και τί γλώσσα ή κωμωδία. "Ο τρίτος δίδασκε με τί τρόπο πρέπει να γράφεται ή ιστορία, με τί τρόπο ή μυθιστορία. "Ενας άλλος εΐταν πιά αλήθεια κριτικός, μά τί κριτικός! κριτικός με τά σωστά κι από τά βιβλία του έφεγγε τέχνη, έφεγγε έπιστήμη. Οί μικροπολίτες τραγωδία δεν εΐχανε, μήτε κωμωδία, μήτε ιστορία, μήτε μυθιστορία, μήτε κρίση, μήτε έπιστήμη, μήτε τέχνη. Μά δεν πειράζει. Εΐχαν ένα σωρό κριτικούς, κωμικούς, τραγικούς και σοφούς. Μπρέ παιδιά! άρσύ σάς τό λέω: όλα βρίσκουνταν εκεί μέσα, στην αΐωνια Μικρόπολη και δεν εΐγες άνάγκη να γυρίσης τον κόσμο και να γυρέψης άλλου πουθενά ποιητάδες ή φιλοσόφους.

Οί μικροπολίτες παινούσαν ό ένας τον άλλο: κ' μη νομίζης όμως πώς εΐταν από καλοσύνη. Τό πουλάκι τό γλυκό που λέγεται καλοσύνη, τό πουλάκι που και τό ίδιο μαγέθεται με τό κελάδημά του, δεν πολυτραγουδούσε μέσα στην καρδιά τους. Τό στηθουλάκι τους εΐτανε μικρούλό, σαν κάτι στενούτσικο τό κλουβί, και δε χωρούσε μέσα τάγαθό τό πουλί μας. "Αγάπη στα σπλάχνα τους δεν εΐχαν οι μικροπολίτες: δε ζεσταίνονταν ή ψυχή τους, δεν τους έβλεπες να κλαίν ή και να δακρίσουν, όταν καμιά ιδέα μεγάλη, μ' όλη της την όμορριά, ξεφανερώνονταν μπροστά τους. Παινούσαν άναμεταξύ τους, γιατί ήθελε ό καθένας κάτι να φανή. Που καιρός για δάκρια: Που καιρός για καλοσύνη; "Ο καθένας δεν είχε άλλο στό νου του παρά τό χαδεμένο του τό έγω.

Καλοσύνη δεν ήξεραν οι μικροπολίτες κ' ίσως για τούτο δεν εΐταν και τά βιβλία τους καλά. Δεν ήξεραν καλοσύνη κ' έτσι δεν μπορούσανε να διούν άν και παρέξω άπ' άρτους δεν εΐταν καμιά

ωραιότητα στον κόσμο, δεν μπορούσαν να τη χαρουν· δε χαιρούνταν ωραιότητα καμιά κ' έτσι τους είταν αδύνατο και να καταλάβουν τί είναι ωραίο και τί δεν είναι· δεν τό καταλάβαιναν κ' έτσι τους είτανε δύσκολο να προκόψουν και κείνοι· δεν πρόκοψαν κ' έτσι δε μεγάλωναν και πολύ. Ο νοῦς κ' ἡ καρδιά πάνε συχνά ταίρι ταίρι· έχει κι ὁ νοῦς καλοσύνη δική του· δεν είναι μόνο τῆς καρδιάς ἡ καλοσύνη. Είναι και τοῦ νοῦ, φτάνει νά μην τὸν κλειδώνης· φτάνει κι ὁ νοῦς σου νάγαπῃ.

Δουλειές είχαν, πολλές δουλειές οἱ μικροπολίτες. Δεν κατώρθωναν ὅλα νά τὰ κάμουν. Είταν πάντα σὰν ἀνταρμεῖνοι. Ἔτρεχαν και φιλονεικοῦσαν. Ἐφτεϊακαν ὄλο κάτι χρυσούτσιες στάτους, με τὸ πρόσωπο τοῦ καθενός μικρωμένο, ποῦ γυάλιζε σὰν ψιλὸ ψιλὸ διαμαντάκι· και ποῦ μπορούσε μόλις νά τὸ πάρη τὸ μάτι. Ἄφιερωσε μιὰ ὁ ἕνας τῆλλονοῦ· ἡ τὴν πετοῦσε πάλι ὁ ἕνας τῆλλονοῦ τὸ κεφάλι. Τέτοιες είταν οἱ δουλειές τους. Τί κρίμας ποῦ δεν ἔχω ἀπάνω μου καμιά ἀπ' αὐτές τίς στάτους τίς χαριτωμένες, νά σῶς τὴ δείξω, νά διῆτε τί μικρές, τί νόστιμες ἀλήθεια ποῦ είταν.

Οἱ μικροπολίτες μιλούσανε μιὰ πολὺ παράξενη γλώσσα. Συνήθιζαν κάτι λέξεις ποῦ τίς είχαν πρώτα οἱ πατέρες τους, οἱ γιγάντοι. Μὰ ὅταν ἔβγαιναν ἀπὸ τὸ μικρούτσικο τους τὸ στοματάκι, φάνταζαν πολὺ περίεργα. Μὲ κανέναν τρόπο δεν ἤθελαν οἱ μικροπολίτες νά ποῦν τὰ πράγματα νέττα σκέττα. Ἐσεκάλιζαν και κάτι παλιούς τύπους μέσα στὰ βιβλία και καμάρωναν. Οἱ μικροπολίτισσες—ἀχ! τί ἄσκημα ποῦ τὸ λέω!—αἱ μικροπολίτιδες λίαν ἐγοητεύοντο και τὴν ὥρα ποῦ τοὺς ἄκουγαν και κατόπι, ποῦ θυμοῦνταν τὰ λαμπρούσιά τους τὰ λόγια—νά τὸ ποῦμε ὅπως πρέπει, λίαν ἐγοητεύοντο και ἀκούουσαι και ἀκηκουαί. Οἱ μικροπολίτες ἔγραφαν και μιλούσαν ὄλη μέρα. Συχνά δεν καταλάβαινε ὁ ἕνας τὸν ἄλλονα. Τί τύχη ἀλήθεια! ποῦ τὴν είχαν. Κάποτες ὁ μικροπολίτης δεν καταλάβαινε κι ὁ ἴδιος τί ἔγραφε. Δεν εἶνε τύχη κι ἀπό:

Οἱ μικροπολίτες είχαν ψιλή, ψιλούτσικη φωνή. Ἐλεγες και τραγουδοῦσαν. Είταν ὄλοι τους τενοροί. Δεν ξέρω τί είχαν πάθει οἱ μικροπολίτες. Δεν ἄκουγες ὅμως γιὰ κανένα μικροπολίτη, νά κάμη ποτές του παιδί.

Ἔτσι ζούσαν οἱ μικροπολίτες, ἔτσι ζούσαν και βασιλεύσαν ἀναμεταξύ τους. Ζούσαν ἡσυχα και νόστιμα και δὲ γήραζαν. Οἱ μικροπολίτες δὲ μοιάζανε με κανέναν ἄλλο λαό. Τί περίεργη ἱστορία! Ἄμα ἔρχονταν κανένας ξένος στὴ Μικρόπολη, ὅσο μπόι κι ἂν εἶχε, γίνονταν ἀμέσως ἀφαντος ὁ ξένος. Οἱ μικροπολίτες ἀνέβαιναν ἀπάνω του και τότε σκέπαζαν τὸν κακορρίζικο. Ὁ ἕνας

κάθονταν ἀπάνω στὰρτί του, ὁ ἄλλος ἀπάνω στὴ μύτη του, ὁ ἄλλος στὸ μάτι του ἢ στὸ δάχτυλό του. Κοίταζε καλά και δεν ἔβλεπε παρά τὸ δάχτυλο, τὸ μάτι, τὰρτί ἢ τὴ μύτη. Συλλογιούνταν τότες ὁ καθένας με τὸ νοῦ του: «Ἄφροντοῦ ὄλα τοῦ λείπουν. Ἐχει μόνο τὴ μύτη, τὰρτί, τὸ μάτι ἢ τὸ δάχτυλο. Δὲ μᾶς ἀξίζει!». Ποτές τους οἱ μικροπολίτες δεν εἶδαν ἄλακρο τὸ μπόι. Οἱ μικροπολίτες οἱ καμημένοι είχαν μικρὸ, μικρούτσικο μυαλό, στενὸ, στενούτσικο κεφάλιακι. Μὰ ἄς τὰφήσουμε πιά. Τί; Θὰ τοὺς καταγορήσουμε τώρα: Οἱ μικροπολίτες είναι δικαίμας, ἄς είναι και δασκάλοι. Δεν ἔχει κάθε ἔθνος τοὺς δικούς του; Ἐγὼ τοὺς γνώρισα τοὺς μικροπολίτες και τοὺς ἀγαπῶ. Κάμποσο διασκέδασα μαζί τους. Εἶχαν ἀλήθεια πολλὴ χάρη και νοστιμάδα.

*

Πόσο βάσταζε ἡ Μικρόπολη, δεν τὸ ξέρω νά σῶς τὸ πῶ. Κανείς στὸν κόσμο δεν εἶδε ποτές τοὺς μικροπολίτες κ' ἔτσι δεν μπόρεσε νά πῆ κανείς πόσο ἔζησαν τὰ μικρολάκια. Διάβασα ὅμως στὰ βιβλία πὼς μιὰ φορὰ ἦθε στὸν τόπο ἕνας μάγος. Είταν πολὺ καλὸς ἄνθρωπος και τοῦ ἄρεζε νά σπουδάξῃ και νά μαθαίνη. Ἐλεγαν πὼς εἶτανε μάγος, γιατί εἶχε πάντοτε στὴν τζέπη του ἕνα γυαλί, μὰ τὴν ἀλήθεια! ἕνα παράξενο γυαλί, χοντρό στὴ μέση και στις ἄκρες ψιλὸ, ξεστρογγυλωμένο με τέχνη, λαμπρὸ και πολυδουλεμένο. Ὁ μάγος με τὸ γυαλί του προσπαθοῦσε νά διῆ τοὺς μικροπολίτες. Ἐβάζε τὸ γυαλί και δόστου κοίταζε ὅσο μπορούσε. Ἄχ! τί παράδοξο πρᾶμα ποῦ ἀκουλοῦθησε τότες! Τί ἀνήκουστο περιστατικό! Τί περίεργο γυαλί ποῦ είταν ἐκεῖνο! Ὅσες ἀχτίδες εἶχε ὁ ἥλιος, ὅσες ἀχτίδες σκόρπιζε ἀπάνω στὴ γῆ, τίς ἐπαίρνε τὸ γυαλί, τίς περιμάζεβε μέσα του, τίς συγκέντρωνε, τίς ἔκαμνε μιὰ φλόγα μοναδική. Οἱ μικροπολίτες ἔλιωναν ἔλιωναν ἕνας ἕνας· φαίνεται πὼς τοὺς ἔκαινε τὸ γυαλί και δὲ βαστοῦσε τὸ τρυφερό τους τὸ πετσάκι σὲ τέτοια φωτιά. Ἔτσι ἀφανίστηκαν ὄλοι κ' ἔμεινε ἡ γῶρα ἄδεια μιὰ στιγμή. Τότες ὅμως ἀπὸ τοὺς βράχους, ἀπὸ τὰ βουνά κι ἀπὸ τίς πεδιάδες, ἀπὸ τὰ περιγιάλια κι ἀπὸ τὰ χωριά γύρω γύρω προχωροῦσαν ἄλλοι μικροί, μικρούτσικοι και κείνοι, ποῦ δὲ φαίνονταν πρῖν. Είταν προστυχοντυμένοι και ντροπαλοί. Ἐνοιώθηκαν πὼς εἶχε ἥλιο στὴ γῶρα κ' ἔρχονταν τώρα ὁ καθένας νά χαρῆ τὴ ζωὴ και τὸ φῶς. Οἱ χωρικοί, λέει, δὲ φοβοῦνται τὸν ἥλιο κ' ἡ ζέστη τοὺς ἀρῆσει. Τοὺς κοίταζε πάλι ὁ μάγος με τὸ γυαλί του. Ἄχ! τί περίεργο γυαλί είταν ἐκεῖνο! Ἀντίς νά διῆ τὰ προσώπατά μόνο, ἔβλεπε, μέσα στὸ ψιλούτσικο, στὸ λιγνούτσικο τους τὸ κορμί, τὴν καρδιά και τὸ μυαλό. Μεγάλωναν οἱ καρδιές λίγο λίγο με τὸ γυαλί, μεγάλωναν και τὰ μυαλά. Ἀπὸ μεγάλωσαν οἱ

νοῦδες, μεγάλωσαν πιά τότες κ' οἱ ἄνθρωποι. Νά ποῦμε τὴν ἀλήθεια, δεν ἔγινε τὸ πρᾶμα με μιὰς. Ἴσως τοὺς ἔδειχνε τὸ γυαλί ὄχι ὅπως είταν ἐκεῖνη τὴν ὥρα, μὰ ὅπως θὰ γίνονταν κατόπι. Ὅσο τοὺς κοίταζε ὁ μάγος, τόσο ἔρχονταν ἔρχονταν οἱ χωρικοί ὁ ἕνας ἀπάνω στὸν ἄλλονα, χαρούμενοι και τρεχάτοι στὴ Μικρόπολη μέσα.

Ἔτσι με τὸν καιρὸ ἔγινε πιά κ' ἡ Μικρόπολη Μεγαλόπολη σὰν τίς ἄλλες. Ἐγιναν κ' οἱ χωρικοί μεγαλοπολίτες. Οἱ μεγαλοπολίτες είχαν και κείνοι κάμποση δουλειά. Πρώτη φορὰ θεωροῦσαν τὸν κόσμο κ' ἤθελαν ὄλα νά τὰ ποῦνε, νά τὰ ποῦν ὄλα με μιὰς. Οἱ μεγαλοπολίτες ὅμως λαλοῦσαν τὴ γλώσσα ποῦ λαλοῦνε στοὺς κάμπους και στὰ βουνά. Ἔτσι, λέω, νά τὸ πιάσουμε και μεῖς, γιατί κ' ἡ ψυχὴ τῆς Ῥωμισούνης πὼς θὰ κάμη, πὼς θὰ φανῆ, ἂν τῆς σηκώσουμε τὴ φυσικὴ λαλιά της: Φτάνει νά μᾶς ἀφήσουν ἡσυχοὺς οἱ δασκάλοι και νά μὴ γαλοῦν τὴ γλώσσα τοῦ κάμπου και τοῦ βουνοῦ. Ψυχὴ και γλώσσα είναι τὸ ἴδιο.

*

Τί λες τώρα νά σημαίνη ἀπὸ τὸ παραμῦθι; Εἶναι ἀξιόλογο παραμῦθι και μπόρει ὁ καθένας ὅπως θέλει νά τὸ πάρη· ὁ καθένας μπόρει νά πῆ πὼς εἶνε ἐκεῖνος μεγαλοπολίτης και μικροπολίτης οἱ ἄλλοι. Εἶναι μαργιόλογο παραμῦθι κ' ἔχει τὸ νόημα του κι ἀπὸ. Ἡ ποίηση κ' ἡ φιλοσοφία, τὸ δράμα και τὰ ρομάντσα, ἡ φιλολογία, σὰν ποῦ λέμε, είναι τὸ γυαλί. Κι ὁ Μάγος πάλι ποιὸς νά είναι; Οἱ μάγοι είναι πολλοί. Μάγος είναι ὅποιος ξέρει και βλέπει με τὸ γυαλί. Εἶνε πολὺ σημαντικό πρόσωπο και πιάνει και τὸν τόπο του. Πὼς εἶνε ἡ Ἑλλάδα μεγάλη στὰ χρόνια τὰ παλιά; Μὲ τί δύναμη νίκησε στοὺς μηδικούς πολέμους; Μὲ τὰ ὄπλα ἢ με τὰ ἔργα ποῦ εἶχε βγάλει και ποῦ ἔβγαζε ὁ νοῦς της; Ἐγὼ νομίζω πὼς ὁ Λεωνίδας, ὅταν πάλεβε στις Θερμοπύλες, πάλεβε γιὰ τὴν Ἰλιάδα, πάλεβε γιὰ νά λυτρώσῃ τοὺς ἀρχαίους μας τοὺς βασιλοδούλους· ἐγὼ νομίζω πὼς οἱ δικαίμας, ὅταν πάλεβε τὸ Μεσολόγγι, πάλεβαν και κείνοι γιὰ τὰ τραγοῦδια τοῦ λαοῦ μας, ποῦ τὰ τραγουδοῦσαν τότες τὰ βουνά. Γιὰ νά βγῆ ἀνεξάρτητο ἕνα ἔθνος, γιὰ νά καταλάβῃ πὼς ὑπάρχει, πρέπει νά τὸ φέρῃ πρώτα ἡ ποίηση ποῦ θέρπει στὰ σωθικά του, ὕστερα τὸ σπαθί. Ὁ μόνος ὁ νικητὴς είναι ὁ μάγος· γιατί ὁ μάγος, ἄμα φανῆ, βλέπει μέσα στοῦ λαοῦ τὴν καρδιά. Δὲ βλέπει τοὺς ἄλλους, τοὺς κουρδισμένους, τοὺς σαιτωμένους, τὰ ψέφτικα τᾶνθρώπακια. Χάνεις τὸν κόπο σου νά γυρῆς νά τὰ διῆς. Ὁ μάγος βλέπει τὸ ἔθνος και τότες πιά και τὸ ἔθνος βλέπει τὸ ἴδιο τί είναι, βλέπει τί ἀξίζει. Ἡ ψυχὴ του μεγαλώνει και γίνεται φανερή. Τέτοια πανάγια δουλειὰ κάμνει ἡ φιλολογία, ἡ ελαφρὰ φιλολογία, ποῦ δεν είναι

λαφριά και ποῦ δεν είναι μπόσικο παιγνιδάκι. Φτάνει ἔθνος και φωτίζει μέσα τοὺς λαούς.

Παρίσι, 1891.

ΨΥΧΑΡΗΣ

ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΗΧΩ

Ἴδου καιρὸς εὐπρόσδεκτος, Ἴδου καιρὸς μετανοίας—ψάλλει ἡ Ἐκκλησία τὰς ἡμέρας αὐτὰς τῆς νηστείας και τῆς προσευχῆς. Ἀλλὰ πολλὰ μοῦ διεγείρονται ἀμφιβολαί, ἂν ὁ καιρὸς αὐτὸς, ὁ τόσον εὐπρόσδεκτος ὑπὸ μίαν ἔσποιν, εἶνε τῷ ἔντι και καλὸς πρὸς μετάνοιαν. Πὼς ἐπεθύμουν νά ὑποβάλω τὰς ἀπορίας μου εἰς κανένα θεολόγον—ἔχι ὅμως ἐκ τῆς σχολῆς ἐκείνων οἱ ὅποιοι θεωροῦν τὸν ἄνθρωπον ὡς ἀγγελον ἐκπεπωκότα... Εἰσερχόμεθα εἰς τὴν ἀνοιξίν. Ὁ ἥλιος ἀνέρχεται ἐπὶ τῆς οὐρανιας σφαίρας ἐπιλωμένης με τὸ ἐκτάκτως γλυκὺ κυανοῦν, τὸ ἐκτρέφον τὰ ὄνειρα. Αἱ ἀκτίνες του, περισσότερον κάθετοι και περισσότερον θερμαί, ἀναλύουσι βαθμηδὸν τὴν χειμερινὰν νάρκην και ἐξεγείρουσι τὴν ἡσυχάζουσαν ζωὴν. Ὅλοι και ὄλα αἰσθάνονται, βροῦσι τὸ ἐρωτικὸν αὐτὸ εἶδημα. Τὸ πνεῦμα ἀνιήρει, τὸ στήθος θερμαίνεται, αἱ ὀρμαί και οἱ πόθοι συνδουλιζονται. Τῆς σαρκὸς τὸ κράτος, εἴτε ὑπὸ τὴν πνευματικὴν εἴτε ὑπὸ τὴν ὑλικὴν του φάσιν, τυραννῆ ἐκ νέου τᾶνθρώπινα πλάσματα—ὅσων τοῦλάχιστον ἡ ἡλικία εὐαισθητῆ ἀκούμη εἰς τῆς ὥρας τὴν μεταβολὴν—ἀπὸ τοῦ ἐξοχικοῦ ἐρημίτου τοῦ θαυμάζοντος πλησιασθεῖς τοὺς κλώνους τῶν ἀμυγδαλῶν, μέχρι τῶν ζώντων εἰς τῆς πόλεως τοὺς ἐκρινούς περασμούς. Καιρὸς μετανοίας αὐτὸς; ὁ καιρὸς τῶν αἰσθημάτων, τῶν ποιητικῶν ἐξάψεων, τῶν ἐξομολογήσεων, τῶν ἐρώτων;... Καὶ κατὰ τοῦ σφρίγους τῆς φύσεως τοῦ ἀκατανικήτου, ποῖαν ἀρὰ γε εἰμποροῦν νά φέρουν ἀντίδρασιν, αἱ ἀποχαί και αἱ προσευχαί, τὰς ὁποίας ἐθέσπισεν ἡ Ἐκκλησία;...

Και ὅμως—διατί ὄχι; Μήπως δεν ἀρτυρίζονται τώρα, ὄλα τὰ εὐγενῆ ἰδανικά, ὄλα τὰ ὑψηλά αἰσθηματικά; Διατί τὴν δύναμιν αὐτὴν και τὴν τάσιν τὴν ἐξεγειρομένην με τὴν ἀνοιξίν, νά μὴ ζητήσῃ νά τρέψῃ πρὸς κατάνυξιν και μετάνοιαν με τὰς μακρὰς τῆς προσευχῆς και με τὰς νηστείας της και με τὰς διδασχὰς της ἡ ἀγία ἡμῶν μήτηρ; Διατί νά μὴ ἐπωφελήθῃ τῆς εὐαισθησίας, ἥτις καταλαμβάνει τὸν ἄνθρωπον, και νά μὴ τῷ ὑπενθυμίσῃ τὴν καταλήλῃως τὸ ὑπέρτατον ἀγαθόν, τὴν μέλλουσαν ζωὴν, τὰς ὑποχρεώσεις τοῦ παρόντος; διατί νά μὴ τῷ ὑπομνήσῃ τὰς χριστιανικὰς ἀρετὰς, διατί νά μὴ συστήσῃ εἰς τὴν εὐσπλαγγίαν του τοὺς ἐνδασίς, διατί νά μὴ ἐξυψώσῃ τὸν περρωμένον του νοῦν πρὸς τὸ ἀγνωστον και τὸ ἰδανικόν;... Τώρα πλέον δεν μοῦ φίνεται διόλου παράδοξον: Ἴδου καιρὸς εὐπρόσδεκτος, Ἴδου καιρὸς μετανοίας.

*

Και κανείς δεν ἔ' ἀρνηθῆ ὅτι ἐν καιρῷ ἤλθεν ἡ περὶ τῶν θρησκευτικῶν ἐπιλήτων ἀξίεπικνος πρωτο-

βουλία τοῦ Συλλόγου τῶν Κυριῶν καὶ ἡ σύμπραξις τοῦ Παρνασσῶ. Τὸ νὰ σκεφθῆ τις ἢ ἀναζωπυρήσῃ τὸ ὄλοεν σθενούμενον θρησκευτικὸν αἰσθημα, εἶνε εὐτυχῆς ἰδέα, τῆς ὁποίας πολὺ εὐτυχιστέρα ἀποβαίνει βεβαίως ἢ ἐκτέλεισις, ὅταν ἀνατίθεται εἰς τὴν ἔνθερον καὶ πεφωτισμένην εὐγλωττίαν ἀνδρῶν, οἱ οἱ Διομήδης Α. Κυριακὸς καὶ ὁ Ἰγνάτιος Μοσχάκης. Οἱ ἄνθρωποι, οἱ δυναίμενοι ἢ ἀκούσῃ μεθ' ἡδονῆς καὶ νὰ ἐννοήσωσιν αὐτούς, πρέπει νὰ ἔχωσι βεβαίως ἀνεπτυγμένον καὶ τὸν νοῦν καὶ τὸ αἰσθημα τὸσον, ὥστε νὰ μὴ τοὺς συγκινήσῃ πλέον ἢ σπαρακτικῆ θρηνηθῆ τῶν ἱεροκηρύκων μας. Διότι μεθ' ὅλας μας τὰς προόδους, πρέπει νὰ τὸ ὁμολογήσωμεν, ἱεροκήρυξ οἷος ἦτο ἄλλοτε ὁ κ. Λάττας εἶνε πρᾶγμα μοναδικόν, τὸ ὅποιον ἐπὶ τέλους δὲν εἶνε δυνατόν ν' ἀπολαύσῃ καὶ ὅλοι. Αἱ θρησκευτικαὶ ὄθεν ὁμιλίαι τῶν Κυριῶν, αἱ ἀντηχοῦσαι εἰς τὰ μᾶλλον προηγμένα ὄτα, εἶνε προωρισμένοι ν' ἀναπληρώσωσι κενὸν οὐσιώδες, ὅταν θὰ νύξῃσι καρδίας διὰ τὰς ὁποίας πολὺ ἀμβλέα εἶνε τὰ συνήθη παρ' ἡμῖν κέντρα. Οὔτε ἐξ ἄλλου καταριθμοῦμαι μεταξὺ τῶν φρονούντων — ἂν καὶ ἀρκετὰ ἐλευθερόφρων καὶ ἐγώ — ὅτι περιττὴ ἀποβαίνει ὁσημέραι ἢ ἀφύπνισις τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθηματος δι' ἀνθρωπίνους οἱ ὅποιοι, ἔνεκα λόγων ἀνωτέρων, δὲν αἰσθάνονται πλέον τὴν ἀνάγκην του. Τὸ θρησκευτικὸν αἰσθημα οὕτε θὰ λείψῃ ποτὲ οὕτε πρέπει νὰ λείψῃ ἀπὸ τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου. Εἶνε, ἂν ἀγαπᾶτε, ὁ τελευταῖος λόγος αὐτῆς τῆς Ἐπιστήμης, τὴν ὁποίαν ἀσμενίζουσι νὰ κηρύττωσιν ἄθεον καὶ διασθορέα. Ἡ ἀνάπτυξις τοῦ ἐγκεφάλου εἰς μόνον τὸν ἄνθρωπον ἐξ ὅλων τῶν ζώων ἐπεσφύλαξε τὸ προνόμιον νὰ ἐρωτᾷ πόθεν ἔρχεται καὶ ποῦ ὑπάγει, καὶ νὰ ἔχη ἐπίγνωσιν τῆς εὐγενεὸς του θέσεως, τῆς ἀποστολῆς του, τῆς ἐξελίξεώς του. Συγχρόνως ὁμως πρόκεινται ἐνωπίον του μυστήρια, τὰ ὅποια διαφλέγεται ὑπὸ πόθου νὰ ἐξιγνιάσῃ. Ποσάκις δὲν τὸν ἐδοθήθησιν εἰς τοῦτο ἡ καρδία, δειλιώντος τοῦ νοῦ πρὸ τοῦ ἀγνώστου αὐτοῦ, τὸ ὅποιον ἐκτείνεται, ὅσω βαθέως καὶ ἂν διεσθῆ τὸ ψυχικὸν του ὄμμα! Καὶ ὁ ἔρωξ αὐτὸς τοῦ ἀγνώστου, τοῦ πλήρους μυστηρίου καὶ ἀπολαύσεως, εἰς τὸ ὅποιον αἱ ἐκάστοτε θρησκείαι ἔδωκαν ἕνα τύπον συγκεκριμένον, ποιητικόν, ἀλλὰ τὸ ὅποιον πιστεύει καὶ παραδέχεται ὡς εἶνε καὶ εὐρίσκειται ἢ μία, ἢ μόνη καὶ ἡ αἰώνια θρησκεία — αὐτὸς εἶνε χρεια ν' ἀναζωπυροῦται εἰς τὰ στήθη τοῦ θέλοντος νὰ ζῆ ζωὴν ἄλλοιαν τοῦ κτήνους, ὅταν ἀνεμοὶ ἐναντίοι ἀπειλοῦσι νὰ σβέσωσι τὴν οὐρανίαν φλόγα. Καὶ αὐτὸς εἶνε ὁ σκοπὸς τῆς ἐξωτερικῆς λειτουργίας.

Μετὰ τὴν οἰονεὶ φαντασμαγορικὴν τελετήν, μετὰ τὸ θρησκευτικὸν ἄσμα ἢ τὴν ὁμιλίαν, ὁ ἐξερχόμενος τοῦ ναοῦ, ἐξέρχεται κρείττων ἑαυτοῦ, ἡμερωμένος, ἀγαπῶν, ὀνειρευόμενος. Λαμβάνει βαπτισμα ἀνακαινισμού εἰς τὸ ἰδανικόν, διὰ τὴν ζωὴν τὴν κοπιώδη τῆς ἐρεῦνης καὶ τῆς ἐργασίας. Μία γλυκεῖα παρηγορία εἰσέρχεται ἐντὸς του... σκέπτεται καὶ αἰσθάνεται καλλίτερον... Ὡ, ναί, αὕτη εἶνε ἡ ἀφύπνισις τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθηματος ὡς τὴν ἐννοοῦμεν καὶ τὴν περιμένομεν ἀπὸ τοῦ ἀξίους ῥήτορας εἰς τοὺς ὁποίους ὁ Σύλλογος τῶν Κυριῶν ἀνέθηκε τὸ εὐγενὲς ἔργον, — καὶ ὄχι βέβαια ἢ δευτερευόντων πύ-

στις εἰς τὰς προλήψεις καὶ ἡ αὐστηρὰ τήρησις τύπων περιπλοκῶν καὶ ἀσκόπων, τὰ κοινὰ ἐλαττώματα πάσης θρησκείας διελοῦσθαι διὰ τῶν αἰώνων, ὡς ἡ ἰδική μας.

*

Τίς οἶδεν ἂν θὰ μᾶς δοθῆ ἀφορμὴ νὰ ἐπιστρέψωμεν καὶ ἄλλην φοράν εἰς τὸ θέμα τοῦτο. Ἄς ἐπωφεληθῶμεν λοιπὸν τῆς εὐκαιρίας τὴν, ὅτε οἱ ναοί μας, μετὰ πόδεσιν, τὰς προηγουμένους, τοὺς χαιρετισμούς, ὅλα τὰ προανακρούσματα τῆς μεγάλης ἐβδομάδος, συγχάζονται εἴπερ ποτε καὶ προκαλοῦσι σκέψεις πολλὰς, νὰ διατυπώσωμεν μίαν ἰδέαν, ἀρκετὰ ἴσως παράδοξον διὰ πάντα φαντατικὸν ἀμβλύτητα, ἀλλὰ δι' ἡμᾶς ὄχι οἰαζόμενοι βλάσφημος ἐστρημένην. Ἡ νεοελληνικὴ ἐκκλησία, — ὑπὸ ἱεροτελεστικὴν πάντοτε ἔποψιν, διότι ἄλλου εἶδους νεωτερισμούς δὲν ἐννοῶ καὶ μὴ σπεύσετε νὰ σκανδαλισθῆτε — οὐδὲν ἔκαμε βῆμα προόδου σύμφωνον πρὸς τὸ νεώτερον πνεῦμα. Ἡ ἱερά μας μουσική, ἐκτὸς ὀλιγίστων ἐξαιρέσεων, σύγκειται ἀπὸ μελωδίας ὑπνωτιστικῆς, ἢ ἀγιογραφίας μας, καὶ ὅταν ἀκόμη δὲν ἐπιδεικνύη ὀφθαλμούς ἀγριωποῦς καὶ κνήμας τερατιώδεις, τίποτε δὲν ἐκφράζει. Ὁ πλοῦτος συσσωρεύεται ἀτάκτως καὶ ἀκαλαίσθητος περὶ τὸ ταπεινὸν θυσιαστήριον. Αἱ τελεταὶ μας δὲν ἐκτελοῦνται μετὰ τὸν ἀρμοδιώτερον πάντοτε τρόπον. Ὁ κόσμος δὲν ἠξεύρει ἀκόμη νὰ σταθῇ, πολλὰ γυναικίς δὲν ἠξεύρου νὰ προσευχηθῶν. Ἐν γένει οἱ Ναοὶ μας δὲν παρουσιάζουν σύνολον τέρπον καὶ ἐξυψοῦν, καὶ σήμερον μάλιστα ὅτε τόση παρίσταται ἀνάγκη ἐξυψώσεως τοῦ καταπίπτοντος γοήτρου. Ἐὰν ἐξαιρέσωμεν τὴν Ἐπτάνησον, ὅπου ἡ Ἐκκλησία παρέλαβε κάποιαν τάξιν ἐκ τῶν ξένων, ἄλλου δὲν ἠξεύρου ἀκόμη νὰ λατρεύσῃ τὸν Θεόν. Ὅσοι δὲ προβάλλετε ἀντιρρήσεις εἰσέλθετε εἰς ἕνα Ναὸν δυτικῶν φέρ' εἰπεῖν — τὸν μᾶλλον πλησιάζοντα τὴν ὀρθοδοξίαν μας — παρακλολοθήσατε μίαν ἱεροτελεσίαν καὶ εἰπατέ μας εἴπειτα ἐν συνειδήσει ἂν ἡ μέθη ἐκείνη τῶν αἰσθησεων, ἢ μαγεία τοῦ μυστηριώδους σκιδρώσεως τοῦ ἐμπλέου ἀρμονίας καὶ ἀρωμάτων, ἢ καλλιτεχνικῆ ἀπόλαυσις τέλους πάντων, ἂν ἡμπορῆ νὰ συγκριθῆ μετὰ τὰς ἰδικὰς μας λειτουργίας...

Τουλάχιστον ἐγὼ εἰς τὴν δυτικὴν Ἐκκλησίαν ἠσθάνθη τὸ ῥῆγος ἐκείνο τῆς ψυχικῆς περφορίας καὶ πολλὰκις λησμονήσας τὰ κυκλοῦντα περὶ καὶ ὑλικὰ, ἀνυψώθη πρὸς τοὺς κόσμους τοῦ ἰδανικοῦ, πρὸς τὴν παλμωδῆ φρεσιν τῆς μελλούσης τελειότητος. Τὸ ὄργανον, αἱ εἰκόνες, οἱ διάκοσμοι, οἱ τρόποι, ὅλα ὅλα εἶνε καθὼς πρέπει ἐκεῖ. Πῶς ξεύρου νὰ σταθῶν, νὰ γονατίσω, πῶς ξεύρου νὰ προσευχηθῶν, νὰ καθήσω, νὰ κάμω τὸν σταυρὸν των... Εἶνε πολὺς καιρὸς τὴν, ἀλλὰ ποτὲ δὲν θὰ λησμονήσω τὴν ἐντύπωσιν τὴν ὁποίαν μίαν ἡμέραν ἀπέκτισσα ἐκ τῆς Δυτικῆς Μητροπόλεως τῆς πατρίδος μου, πλουσίου ναοῦ ἀποστειλόντος ὡς νεόκοπον νεύμισμα. Ἦτο μεγάλη ἡμέρα, Corpus Domini. Οἱ ἱερατοὶμοὶ ἦχοι τῶν κωδωνῶν συνήθροισαν κόσμον πολύν. Μόλις εἰσῆλθα καὶ οἱ ὀφθαλμοί μου ἔπεσαν ἐπὶ μίαν ξανθῆν, λαμπρούσης ὑπὸ ῥοδόχρουν ἐσθῆτα, κάτωθεν τῆς ὀλοχρῦσου οὐρανίας. Ποία προσοχή! Πόση κατάνυξις ἐξωγραφεῖτο ἐπὶ τοῦ προσώπου

τῆς σχισματικῆς ἐκείνης νεανίδος! Εἶχα συνειθίσει νὰ τὴν βλέπω πάντοτε μεταξὺ τοῦ κόσμου τρελῆν, μειδιῶσαν, ἐρωτότροπον, καὶ ἐδυσκολευμένη νὰ τὴν ἀναγνωρίσω τὴν. Προσποιεῖτο τὸν ἄγγελον, ἔστοι' ἀλλὰ προσποιεῖτο τόσον εὐμορρα, τόσον τεχνικῶ. Ἐξαισία πρὸ πάντων μοὶ ἐφάνη κατὰ τὴν στιγμήν τῆς περιαγωγῆς τοῦ Κυριακοῦ Σώματος. Ἐγὼ ἐπέτει κομψῶς, κρατοῦσα λαμπάδα διὰ τῆς μίαν χειρὸς καὶ τὸ προσευχητῆριον διὰ τῆς ἄλλης. Τὰ χεῖλη τῆς ὑπεψιθῆριον προσευχῆν. Ὁ χρόν ἦτο τὸ πρόσωπόν τῆς καὶ οἱ μεγάλοι γαλανοὶ ὀφθαλμοὶ τῆς ἀνυψοῦντο δακρυόβρεκτοι. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πανηγυρικοῦ θαύρου, ἐν τῇ εὐδία τοῦ θυμιατηρίου καὶ τῶν ἀνοδοχῶν, ἔβλεπον τὴν εἰκόνα αὐτῆν τῆς ἐκστάσεως ὡς ἔργον ζωγράφου, ἄφωνος, συγκινηθμένης. Ἐλησμόνον ποῖα ἦτο, δὲν ἠξεύρα ποῦ εὐρισκόμην. Καὶ εἰς τὸν νοῦν μου ἐφοίτων αὐτομάτως οἱ στίχοι τοῦ Ῥαγκαδῆ, οἱ βαθέως τεθαμμένοι ἀλλ' ἐπίτηδες, θὰ ἔλεγε, γραφέντες διὰ τὴν στάσιν ἐκείνην τῆς ἀγνῆς ἀδελφῆς τῶν ἀγγέλων:

Ποῦ με φέρ' ἡ ὁδὸς τῆς ζωῆς ἢ μονήρης;
Ποῦ ἠρώτων κ' ὑψώθη τὸ λάμπον τῆς ὄμμα.
Οἱ βαθεὶς ὀφθαλμοὶ τῆς φωτὸς ἦσαν πλήρεις
Καὶ ἀκτίνων αὐτοῦ ἀπαυγάζουσα ἴρις
Τὸ οὐράνιον μ' ἐδείξε δῶμα.

ΑΝΤΙΑΛΛΟΣ

ΤΑ ΕΝ ΚΛΩΒΟΙΣ ΠΤΗΝΑ¹

ΑΣΘΕΝΕΙΑ

Ἐὰν ἱατρικόν, διδόμενον προτοῦ διαγνωσθῆ καλῶς ἢ ἀσθενεία, μόνον ἐμπειρικὴν ἔχει σημασίαν· θὰ ἐπιμενόμεν εἰς τοὺς ὑγεινούς κανόνας, ἦτοι ἐκθεσιν πρὸς μεσημβρινὸν μέρος, ἀπόλυτον καθαριότητα τοῦ κλωβοῦ, προφύλαξιν ὅσω τὸ δυνατόν ἀπὸ πάσης αἰρινιδίας μεταπτώσεως τῆς θερμοκρασίας, ὕδωρ διαρκῶς καθαρὸν καὶ κόκκος πρώτης ποιότητος.

Ὅταν πτηνὸν τι ἀσθενῆ, ὅπερ εὐκόλως διακρίνεται ἐκ τῶν ἀνασθηκωμένων πτερῶν του, τῶν κρεμαμένων πτερύγων του καὶ τῆς ἀτονίας τῶν ὀφθαλμῶν, πρέπει ν' ἀποσυρθῆ τοῦ κλωβοῦ καὶ τεθῆ ἰδιαίτερος, ὅπως δοθῆ αὐτῷ ἡ ἀναγκαία ἡσυχία καὶ τηρηθῆ ἐν θερμότητι. Ὀλίγον ὕδωρ τοῦ Βισσῦ ἢ διττανθρακικὸν ὕδωρ ἐν δόσει δύο ἢ τριῶν γραμμαρίων πρὸς μίαν ὀκταν ὕδατος θ' ἀποδῶσθ αὐτῷ τὴν ὑγίαν ἀνὴ ἀδιαθεσία εἶνε ἐλαφρά. Ἐν ἐναντίῳ περιπτώσει πρέπει ν' ἀναμείνη τις τὴν ζωογόνον ἐνέργειαν τῆς φύσεως. Ἡ χρῆσις τοῦ ὕδατος τοῦ Βισσῦ ἢ διττανθρακικοῦ ὕδατος ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν καὶ ἐπὶ σειράν ἡμερῶν, προλαμβάνει ἐπίσης τὰς στομαχικὰς διαταράξεις ἐκ τῆς αὐτῆς συνεχῶς.

¹ Συνεχία ἴδε σελ. 117

Ἡ τοῦ ἀέρος ἔλλειψις εἰς τὰ ἐγγώρια πτηνᾶ, ἢ ἔλλειψις θερμότητος καὶ τὸ νεφελώδες τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὰ ξενικά, συγχρόνως δὲ τροφῆ ἀκατάλληλος καὶ μηδὲως ποικίλουσα, ἐπιφέρουσι μεταβολὴν εἰς τὸν χρωματισμὸν τῶν πτηνῶν. Πρὸς καταπολέμησιν τοῦ δυσχεροῦς τούτου, δίδουσι εἰς τὰ πτηνᾶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς περφορήσεως ἐπὶ δεκαπέντε ἡμέρας ὕδωρ τῆς Μπουρμποῦλ. Τὸ μεταλλικὸν τοῦτο ὕδωρ ἐνεργεῖ διὰ τοῦ ἐν αὐτῷ περιεχομένου ἀρσενικοῦ. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ἱατρικόν τοῦτο δὲν εἶνε εὐωνον, ἐπιτυγχάνεται τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα καὶ μετ' ὀλιγώτερα ἔξοδα, ἂν ζητήσῃτε παρὰ τινος φαρμακοποιοῦ νὰ παρασκευάσῃ ὑμῖν ἀρκετὰς ὀκάδας κοινῷ ὕδατος, θέτων ἐν αὐταῖς τὴν αὐτὴν δόσιν τοῦ ἀρσενικοῦ τὴν κατὰ τὰς ἀναλύσεις περιεχομένην ἐντὸς τοῦ ἀναφερθέντος μεταλλικοῦ ὕδατος. Τὰ πτηνᾶ, πίνοντα τὸ τοιοῦτον ὕδωρ, θὰ ὠφεληθῶσι κατὰ τὴν ὑγίαν, ἐπίσης δὲ ἢ πτέρωσις θ' ἀναλάβῃ τὰ ὠραία αὐτῆς χρώματα.

ΑΚΑΝΘΥΛΛΙΣ

Καρδερίνα, γαρδελί, γραμματικοῦδι, καὶ τουρκοπούλα κοινῶς (Fringilla cardualis).

Χαρακτῆρες

Τὸ ἀνάστημα ταύτης ἔχει μῆκος 14 — 16 ὑπεκατομέτρων· ἡ δὲ οὐρά περὶ τὰ 5. Οἱ πόδες ταύτης μακροὶ καὶ λεπτοὶ εἶνε ὑπομέλανες· τὸ ῥάμφος, μακρόν, εὐθύ, ὀξύ, εἶνε ὑπόλευκον κατὰ τὴν βάσιν καὶ κυανίζον κατὰ τὴν αἰχμήν, περιβάλλεται ὑπὸ μέλανος κύκλου, μετὰ τοῦτον ὑπὸ δευτέρου πλατυτέρου χρώματος ἐρυθροῦ κρεμίζου. Ἡ κορυφή καὶ τὸ ὕπισθεν τῆς κεφαλῆς εἶνε μέλανα· τὸ αὐτὸ δὲ χρῶμα κατέρχεται ἐν εἰδει χαλινού ἐπὶ τῶν παρειῶν, αἰτίνες εἶνε λευκαί. Ἡ ῥάχις εἶνε ὑπομέλαινα, ἐνῷ τὰ μικρὰ καλυπτῆρια πτερά, τὰ πτερά τῶν πτερύγων καὶ τῆς οὐρᾶς εἶνε μέλανα μετὰ λευκῶν κηλίδων. Τὰ τῆς οὐρᾶς πτερά ἐν τῷ μέσῳ ἔχουσι χρῶμα κίτρινον χρυσοῦ. Ἐπίσης τὰ πτερά τῶν πτερύγων, πλην τοῦ πρώτου περιβάλλονται πρὸς τὰ ἐξῶ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ χρώματος καὶ ἀπαντα φέρουσι ἐν λευκῶν στίγμα. Τὰ πλάγια τοῦ στήθους, κεχρωματισμένα δι' ὑπομέλανος ἀνοικτοῦ, περιβάλλουσι τὸ λευκὸν τῆς κάτω ἐπιφανείας.

Ἡ θήλεια φέρει τὴν αὐτὴν πτέρωσιν, μετὰ χρωματισμῶν ἀσθενεστέρων· ἡ διαφορὰ ὁμως εἶνε ὅσο μὲν μικρά, ὥστε καὶ ὁ μᾶλλον ἐξησκημένος ὀφθαλμὸς δύναται ν' ἀπατηθῆ. Τὸ μόνον ὑπάρχον πραγματικὸν διακριτικὸν σημεῖον εὐρίσκειται εἰς τὴν πτέρυγα· διότι ὁ ἄρρην ἔχει τὸν ὤμον κατὰ μέλανα ἐνῷ ὁ τῆς θηλείας εἶνε ὑπόμελας.

Πρὸ τῆς πρώτης περφορήσεως αἱ νεαρὰ ἔχουσι φαιὰν τὴν κεφαλὴν. Πλείστα παραλλαγαὶ

ὑπάρχουσι κατὰ τὸ ἀνάστημα καὶ τὰ χρώματα.

Γεωγραφικὴ διανομὴ

Ἡ ἀκανθουλὴ δὲν ἀνήκει ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν Εὐρώπην· εὐρίσκεται εἰς μέγα μέρος τῆς Ἀμερικῆς, τοῦ βορειοδυτικοῦ τῆς Ἀφρικῆς, τὰ τρία τέταρτα τῆς Ἀσίας μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς Σιβηρίας.

Ἦθη καὶ ἔθιμα

Ζωηρά, εὐχαρις, ἀεικίνητος, ἀρέσκεται νὰ κἀθηται εἰς τὸ ἄκρον τῶν εὐκάμπτων κλάδων καὶ ταλαντεύεται ὑπὸ τὴν ὄθησιν τοῦ ἰδίου αὐτῆς βάρους. Κατὰ τὸ θέρος ἐνδαικίεται εἰς τοὺς κήπους, καὶ τὰ ὄρεινά μέρη τὰ διακοπτόμενα ὑπὸ πεδίων καὶ δασῶν. Κατὰ τὸ φθινόπωρον ἐνοῦται μετὰ τῶν ὁμοίων αὐτῆς καὶ ἵπτανται κατ' ἀγέλας πολυαριθμοὺς εἰς ἀναζήτησιν τῶν τόπων, ἐν οἷς φύεται καὶ εὐδοκίμει ἡ ἀκανθα. «Δὲν ὑπάρχει ὠραιότερον, λέγει ὁ Μπόλ, ἀγέλης ἀκανθουλίδων ταλαντευομένων ἐπὶ τῶν ἀκανθωδῶν βλαστῶν τοῦ ρυτοῦ τούτου, βυθίζουσιν τὴν κεφαλὴν ἐν τοῖς λευκοῖς λοφίοις τῆς ἀκάνθης. Δύναται τις νὰ υποθέσῃ ὅτι αὐταὶ ἤνθησαν ἐκ νέου καὶ ἀνέδωκαν ἄνθη διαφόρου ὅλων ὠραιότητος τῶν πρώτων».

Πρὸς τῇ καλλονῇ τῆς περῶσεως, ἡ ἀκανθουλὴ κέκτηται φωνὴν εὐχάριστον. Τὸ μινύρισμα ταύτης, ἀπαρτιζόμενον ὑπὸ διαδοχικῶν ἤχων εἶναι οὐ μόνον εὐχάριστον ἀλλὰ καὶ χαριέν. Μόνῃ ἢ πετερορρύθις διακόπτει τοῦτο. Ἄρχεται ἔδουσα κατὰ Μάρτιον, ἀνδὲ ἐν τῷ κλωβῷ παρέχῃ τις ταύτη κατὰλλήλων θερμοκρασίαν ἔδει καθ' ὅλον τὸν χειμῶνα.

Καίτοι πονηρὰ καὶ προσυλακτικὴ δὲν ἀποφεύγει τὴν παρουσίαν τοῦ ἀνθρώπου. Ἀναρριχᾶται ἐπὶ τῶν δένδρων ὡς ὁ αἰγίθαλος (τρουποκόρουδο κοινός) καὶ κρεμάται ὡς ἐκείνος τὴν κεφαλὴν ἔχουσα πρὸς τὰ κάτω. Ἐχουσα ἀνεπτυγμένον εἰς ἄκρον τὸ αἶσθημα τῆς καθαριότητος, φροντίζει λίαν περὶ τῆς περῶσεως καὶ τῶν ποδῶν αὐτῆς, οὐς διαρκῶς παρατηρεῖ, ὅπως τοὺς ἀποκαθάρσῃ ἀπὸ πάσης ἀκαθαρσίας.

Τὸ πτηνὸν τοῦτο μετὰ τὸν Σπίνον, πηγνύει τὴν τεχνικωτέραν νεοτυπὴν κατασκευάζει δὲ ταύτην σχεδὸν ἐξ ὀλοκλήρου ἢ θήλειαν· σπανίως ὁ ἄρρην λαμβάνει μέρος. Αὕτη κτίζει τὴν φωλεάν εἰς τὴν κορυφὴν δένδρου εἰς δίκρανον κλάδον ἐντὸς τῶν ἀραιῶν δασῶν, τῶν κήπων, συνήθως δὲ καὶ παρὰ τὰς οἰκίας αὐτάς. Τὸ ἐξωτερικὸν κατασκευάζεται διὰ λεπτοῦ βρύου, λειχίνων, λεπτῶν βίξων, βλαστῶν γλόης συμπεπλεγμένων μετὰ λεπτοτάτης τέχνης· τὸ δὲ ἐσωτερικὸν στρώνει, δι' ἐρίων, βλάμβακος καὶ ἰνῶν ἀκάνθης.

Αὕτη τίθει 4-5 ὠὰ ἄτινα ἀνευ διακοπῆς ἐπιβάλλει δεκατρεῖς μέχρι δεκαπεντάρων ἡμερῶν. Κατὰ

τὸν χρόνον τοῦτον, ὁ ἄρρην προσκομίζει τῇ θήλειᾳ τὴν τροφήν καὶ τὴν χαροποιεῖ διὰ τῶν ἁμαμάτων αὐτοῦ. Ἀμφότεροι ἔχουσιν εἰς ἄκρον ἀνεπτυγμένον τὸ αἶσθημα τοῦ οἰκογενειακοῦ ἔρωτος. Ἐὰν ἀρραιεθῇ ἢ φωλεὰ καὶ συγγρόνως συλληφθῇ ὁ πατὴρ ἢ ἡ μήτηρ ἢ καὶ οἱ δύο, ἐξακολουθοῦσι καὶ ἐν τῇ ἀίχμαλωσίᾳ τρέφοντες τοὺς νεοσσούς αὐτῶν.

Σπανίως ἡ θήλεια τίθει δις κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος, ἐκτὸς ἂν ἐν ἀρχῇ καταστραφῇ ἢ φωλεὰ, τότε κατασκευάζει καὶ δευτέραν ἀλλ' ὁ ἀριθμὸς τῶν ὠῶν εἶναι πάντοτε μικρότερος.

Τροφή

Οἱ φυσιοδίφαι δὲν συμφωνοῦσι καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ εἶδος τῆς τροφῆς. Τινὲς θεωροῦσι ταύτην καθαρῶς κοκκοφάγον. Ἔτεροι τὸναντίον ὡς ἐντομοφάγον. Ὁ τι δῆποτε ὅμως καὶ ἂν εἶναι, κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἀνατροφῆς, τρέφει τοὺς νεοσσούς αὐτῆς κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας διὰ μικρῶν καμπῶν ἰδίως ἐκ τῶν γεννωμένων ἐπὶ τῶν κραιμῶν. Μεγίστη ποικιλία κόκκων, οἷον θριδάκων, βράβων, καὶ ἄλλων ἀποτελοῦσι τὴν τροφήν αὐτῆς, μεταξὺ δὲ τούτων προτιμᾷ τοὺς κόκκους τῆς ἀκάνθης, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα ταύτης εἶναι δὲ καὶ ἀναγκασίαι εἰς τὴν ὑγίαν αὐτῆς.

Θήρα

Κατὰ τὸ ἔαρ συλλαμβάνεται διὰ κράκτου, ἐν χειμῶνι δι' ἐξοδεργῶν τεθειμένων ἐπὶ σωρείας ἀκανθῶν πρὸς τοῦτο παρασκευαζομένης. Κατὰ τὸ φθινόπωρον οἱ πτηνοθήραι συλλαμβάνουσι πολλάς, καὶ μεταφέρουσι πρὸς πώλησιν. Δυστυχῶς οἱ πτηνοθήραι ἀγνοοῦντες τὰ κατὰ τὸ πτηνὸν τοῦτο, καὶ μηδὲν αἶσθημα εὐσπλαγγίης τρέφοντες, ἀλλὰ μόνον εἰς τὸ ἐκ τῆς πωλήσεως κέρδος ἀποβλέποντες συσσωρεύουσιν ἐν τῷ αὐτῷ κλωβῷ πληθύν πτηνῶν καὶ διὰ τοῦτο ἡ θνησιμότης εἶναι μεγίστη. Εὐκόλως δύναται ν' ἀποφυγῶσι ταύτην ἢ τὴν ἐλαττώσῃ δι' ἀπλῶν τινῶν προσυλαξέων. Ἀντὶ νὰ θέτωσιν ὀμοῦ κατὰ ποσότητας τὰ δυστυχεῖ πτηνά, θὰ ἦτο καλλίτερον νὰ ἔθετον ταῦτα ἀνά δέκα ἢ δώδεκα εἰς κλωβοὺς ἀρκετὰ μεγάλους μετὰ τινος συντρόφου τοῦ εἶδους τῶν ἐθισμένου εἰς τὴν δουλείαν, ὅπως ταχέως ἐθίσῃ ταῦτα πρὸς τὸν νέον βίον. Τὸ τοιοῦτον ἐπιβάλλεται εἰς αὐτοὺς οὐ μόνον ἐξ εὐσπλαγγίης ἀλλὰ καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ συμφέροντος.

Λιχμαλωδία

Συλλαμβανόμεναί γράϊαι πρὸ τῶν γάμων, ἀντεθῶσι μεθ' ἑτέρου πτηνοῦ ἐθισμένου ἐν τῷ κλωβῷ, εὐκόλως ἐθίζονται εἰς τὴν δουλείαν καὶ καθίστανται ταχύτατα ἡμεροί. Ὅπως ὅμως ἐπιτύχῃ τις τελεῖαν ἀνατροφὴν πρέπει νὰ τὴν λάθῃ νεοσσὸν ἀπ' αὐτῆς τῆς φωλεᾶς. Οἱ νεοσοὶ τρέφονται διὰ μίγματος κόκκων ἐλανομήκωνος μετὰ βεβορημένον ἄρτου. Βραδύτερον ὅταν τρώγῃσι μόνον, δίδονται

αὐτοῖς κόκκοι κανάβης τεθραυσμένοι καὶ ἄλλοι κόκκοι μετὰ γλωρῆς τροφῆς, θριδάκων κλπ.

Ἐν τῷ κλωβῷ ὅπως πολλαπλασιασθῇ τὸ εἶδος πρέπει νὰ συζευθῇ μετὰ θήλειας καναρινίου. Οἱ ἐκ τῆς ἐνώσεως ταύτης μιγάδες εἶναι γόνιμοι. Ἐνεκα τοῦ παραγώδους καὶ εὐερεθίστου χαρακτῆρος αὐτῶν πρέπει ν' ἀποχωρίζεται τῶν ζευγῶν τῶν καναρινίων τῶν προωρισμένων εἰς σύζευξιν καὶ τεκνοποίησιν. Ἄλλως θὰ μάχεται διαρκῶς μετὰ τῶν ἄρρῶν, θὰ ταράσῃ τὰς ἐπωαζούσας καὶ πιθανῶς θὰ θραύσῃ καὶ τὰ ὠὰ. Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ ὁσάκις συζευθῇ μετὰ θήλειος καναρινίου πρέπει ν' ἀποχωρίζεται μετὰ τὸν τόκον τῶν πρώτων ὠῶν.

Ἐπωφελοῦνται τῆς νοημοσύνης καὶ ἡμερότητας αὐτῆς καὶ διδάσκουσι διάφορα γυμνάσια, ὡς νὰ προσποιῆται τὴν νεκράν, νὰ θέτῃ πῦρ εἰς μικρὸν πυροβόλον, καὶ ἀντλή διὰ μικρῶν σίλων τὴν τροφήν καὶ τὸ ἀναγκασίον ταύτης ὕδωρ. Μεθ' ὅλων ὅμως ταύτην τὴν νοημοσύνην δυσκόλως μανθάνει τῆς κλωβῷ καίτοι τηροῦσα τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτῆς περιποιεῖται τὰς συντροφίας αὐτῆς, καὶ μόνον διὰ τὴν τροφήν φιλονεικεῖ· ἀλλ' ὁ θυμὸς τῆς περιορίζεται εἰς φωνὰς μᾶλλον ἢ εἰς ἔργα.

Ἔπεται συνέχεια.

Ν' Χ' ΑΠΟΣΤΟΛΙΑΔΗΣ

Ὁ κ. Gaston Deschamps λόγιος Γάλλος, γνωστός καὶ ἐξ ἄλλων αὐτοῦ περὶ Ἑλλάδος δημοσιευμάτων, ἐδημοσίωσεν εἰς τὸ τελευταῖον τεῦχος τῆς Revue des deux Mondes μακρὸν ἄρθρον ἐπιγραφόμενον Un séjour à Athènes συνοψίζον μετὰ περισσοῦ ἄλατος καὶ ολίγου πιπέρεως ἡρτυμένας τὰς ἐντυπώσεις του ἐκ τριετοῦς διατριβῆς ἐν τῇ Ἑλληνικῇ πρωτεύουσῃ. Ὁ Γάλλος συγγραφεὺς φαίνεται ἐπιθυμῶν νὰ συνεχίσῃ τὸ ἔργον τοῦ Ἐδμούνδου Ἀμποῦ, διότι πλὴν τῶν ἐπανειλημμένων περὶ Ἑλλάδος ἄρθρων του ἐπιτιμᾷ καὶ ἐκτεταμένῃ περὶ Ἑλλάδος συγγραφῇ. Εὐτυχῶς ἡ ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς Συγγροῦντος Ἑλλάδος μέχρι τῆς σήμερον ἐπιτελεσθεῖσα πρόοδος δὲν ἦτο δυνατόν νὰ μὴ καταστήσῃ εὐμενεστέραν τὴν περὶ ἡμῶν κρίσιν τοῦ κ. Deschamps, ὅστις φαίνεται ἀληθῶς ἀγαπᾶν τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐκδηλῶν τὴν πρὸς αὐτὴν στοργὴν του καὶ ἐκεῖ ἀκόμη ὅπου, κατὰ τὸ σύστημα ὅλων τῶν περιηγητῶν, ἀρέσκεται νὰ ἐπιδεικνύῃ τὴν ἀτομικὴν του ὑπεροχὴν ἐν τῷ πολιτισμῷ, ἢ ἢς γνήσιος Γάλλος κάμνει κατὰχρησιν εἰρανείας διὰ νὰ εὐφολογήσῃ.

Σ. τ. Δ.

ΔΙΑΤΡΙΒΗ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Οἱ ἰδιαιτικοὶ χοροί. — Ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος. — Ἡ Βασίλισσα Ὀλγα. — Ὁ Βασιλικὸς χορὸς. — Ὁ ἑπασπιστὴς Χατζηπέτρος.

Οἱ Ἕλληνες εἶνε ὀρχηστικὸς λαός. Οἱ φιλιόκαμοι τῶν Ἀθηναίων, οἱ ἀνταλλάξαντες τὴν φουστάνελλαν μετὰ τὸ φράκον, δὲν χορεύουσι πλέον, ἐνώπιον τῶν ξένων τοῦλάχιστον, τὸν ἐθνικὸν συρτὸν, παρεμμερῆ πρὸς τὸν κύκλιον τῶν ἀρχαίων, οὔτε τὸν περίφημον μπάλον, ἀληθῆ μονοχορίαν, οὔτε τὸν περιτέχων ἀκκισμῶν καὶ στρογγύλων χειρνομιῶν, ὅπου διαπρέπουσιν οἱ ἀγαθοὶ κάτοικοι

τῆς Τριπολιτσᾶς καὶ τῆς Καλαμάτας. Ὁ νέος Ἕλλην παρεδέχθη ἐξ ἀπάντος τὸν τετράχορον, ἦτοι τὴν καθρέλλιαν, καὶ τὸν στροβίλον, τουτέστι τὸ βάλς. Πᾶς νέος Ἀθηναῖος τεβόμενος ἐαυτὸν φροντίζει νὰ ἐφοδιασθῇ, ἀρχομένου τοῦ χειμῶνος, μετὰ δύο ἀπαραίτητα πράγματα: ἐν φράκον καὶ μίαν συνδρομὴν εἰς τοῦ χοροδιδασκάλου. Περὶ τὴν ὁδὸν Σάλωνος ὑπάρχουσιν ἀκαδημαῖαι, ὅπου διδάσκονται, κατὰ τὸν Βάϊς, οἱ νεκροὶ χοροί. Ἐκεῖ δὲ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἀντηγεῖ στενοταρεία τοῦ χοροδιδασκάλου ἢ φωνῆ: Μπαλανσέ βο ντάμ!...

Οἱ τραπεζίται τῆς ὁδοῦ Σταδίου, οἵτινες ἔχουν σαλόνια ἀνοικτά, φιλοτιμοῦνται ν' ἀντιγράφωσι πιστῶς τὸν διάκοσμον, τὴν περιβολὴν καὶ τὰ ἄλλα γνωρίσματα τῶν παρισινῶν χορῶν, ὅπως διαφωτίσωσι τὴν Εὐρώπην περὶ τῶν κομψῶν τρόπων τῆς ἀθηναϊκῆς ἀριστοκρατίας, καλοῦσι τοὺς ἐπισήμους ἄλλοδαπούς, τοὺς μηχανικούς τῆς ξένης ἀποστολῆς, τοὺς ἐταίρους τῶν ξένων Σχολῶν.

Οἱ ἀξιολογώτεροι χοροὶ προβλέπονται συνήθως ἀπὸ μακροῦ χρόνου. Καὶ αἱ κυρίαὶ δίδουσι τοὺς χορούς των εἰς τοὺς χορευτὰς δεκαπέντε ἡμέρας πρὸ τῆς ἐορτῆς. Οἱ Ἀθηναῖοι διοργανίζουσι τότε μακρὰς σειρὰς ἐπισκέψεων καὶ βαδίζουσι πρὸς κατάκτησιν τῶν ὀνομαστοτέρων καλλονῶν· οἱ ξένοι, ἀτολμότεροι ἢ ὀλιγωτέρως ἔχοντες σχέσεις, εἶνε σχεδὸν ἠναγκασμένοι ν' ἀπομαλθακῶνονται ἐπὶ τῶν ἀνακλίντρων, νὰ συνομιλῶσι μετὰ γέροντας ἢ νὰ δοκιμάζωσι καμμίαν καθρέλλιαν μετὰ Γαλλίδας διδασκαλίσσας, ἐργαζομένας συνήθως ἐκ τῶν καντονίων τῆς Ἑλβετίας. Πικροτάτη ἀπογοήτευσίς. Ἀλλ' ἔχουσι τοῦλάχιστον τὴν εὐκαιρίαν νὰ κωττάζωσιν ἀνέτως τὰς Ἀθηνας, ὧν οἱ πόδες φρικώσιν ἐπὶ μόνῃ τῇ προσδοκίᾳ τοῦ κοτιλλίου. Αὐταὶ φέρουσι μετ' ἀνέτου κομψότητος, ἴσως δὲ καὶ μετ' ἀδιοράτου θελήτρου ἐξωτισμοῦ, ἀνευ τοῦ ἐλαχίστου ἔχουσι ἐπαρχιωτικῆς σκαλιότητος, τὰ ἀνημμένα περικόρμια, τὰ σχεδιασμένα ἀπὸ παρισινὰς βραπτρίας. Εἶνε δ' εὐτυχῶς ἐν πράγμα, τὸ ὅποσον τὸ ὁμοίωμα τοῦ συρτοῦ δὲν δύναται νὰ βλάψῃ, καὶ τοῦτο εἶνε ὁ ἰδιάζων καὶ εὐγενὴς χαρακτὴρ τοῦ τύπου, ἡ φυσιογνωμία, ἡ ἀρχαία ἄμα καὶ νεωτερικὴ, ἡ ἐπαμφοτερίζουσα, ἡ ἀνατολικὴ καὶ ὁμῶς λεπτυσμένη ἀπὸ τὰς χάριτας τῆς Δύσεως, ἡ κατατομὴ τῆς Αθηνᾶς ἐπιδιορθωμένη ἀπὸ τὸν Σαπλὲν, ἐν ἄγχα τοῦ Φειδίου ἀναθεωρηθὲν καὶ ἐπισκευασθὲν ἀπὸ τὸν Γρεβὲν, ὅλα αὐτὰ καὶ κἄτι ἄλλο ἀκόμη, δύσκολον νὰ ἔρισθῃ καὶ ἀποσπνοίας ἀβρᾶς καὶ ἀπροόπτου. Ἐὰν δὲν ἦτο σχολαστικὸν κἄπως νὰ φιλοσοφῇ τις, προκειμένου περὶ τῶν χαρισμάτων τούτων χορευτῶν, θὰ ἔλεγον ὅτι αἱ γυναῖκες αὐταὶ μορφαί, ὅπου προαιώνιοι κληρονομίαι συγχωνεύονται κατὰ σπανιώτατον τρόπον μετὰ τὸ εὐκίνητον τῆς νεωτερικῆς ἐκφράσεως,

Η ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΙΑ

είνε έντελής εικών του έλληνικού λαού, του άρχαιοτάτου άμα και νεωτάτου, όστις και μετά τόσον μακρά άτυχήματα ξαναρχίζει να ζή με όρμητήν παλιγγενεσίας όμοιοτάτην, παρά την άρχαιότητα της φυλής, με νηπιότητα φαιδράν. Τερπνόν δέ και διεγερτικόν είναι τό θέαμα. Άρέσκειται τις να παρακολουθή με τό βλέμμα, εν μέσω του συμφορμού των όμιλων, παμμέλαιναν σειράν καταστρωμένην από άργυρά άνθη, απολαύει της λάμψους των άσιατικών εκείνων όφθαλμών, των ζωηρών άμα και τακερών από τό διάπυρον του κλίματος παρατηρεί τον δρόμον της παιδικής, άνθηρομήτου και περιτέγνου φιλαρεσκείας συνδιαλέγεται άθώως περί του Γεωργίου 'Ονέ μετά όμιλητρίας ήτις καλεΐται 'Ιφιγένεια ή Πολυξένη, συγχρόνως δέ άνευρίσκει εις τας αναπάσεις της ψαλ-

μώδους φωνής αναπόλησίν τινα των μελωδιών της τουρκικής γλώσσης. Και τόυτο ανοίγει άχανείς όρίζοντας εις τον θεατήν, απομακρύνεται του χορού, δέν άκούει πλέον την όρχήστραν ήτις άνακρούει τον ώραϊον κυναοϋν Δούναβιν, άναλογίζεται τα μακρά, σκοτεινά και τρομερά έτη, όσα προηγήθησαν της αναγεννήσεως ταύτης του έθνους του 'Ελληνικού' την αίφνιδίαν επέλευσιν των σκηνητών ίππέων, των επιδραμόντων με άκινάκην γυμνόν, από των έρήμων της 'Ασίας' τον τρόπον των άσθενών πλασμάτων, τα όποια υπήρξαν αι πρόγονοι των λεπτοφυών τούτων όρχηστρίδων, την βάρβαρον βίαν του κατακτητού, τους τέσσαρας εκείνους αιώνας, ών ή ιστορία δέν θά έχη ποτέ τελειωμόν . . .

"Επεται τό τέλος

ΕΡΡΙΚΟΣ ΙΒΣΕΝ

Είνε ό μέγιστος της πατρίδος του ποιητής. Είνε, αν άγαπήτε, ό μέγιστος δραματογράφος καθ' άπασαν την βόρειον Ευρώπην — και όμως ίαν τον ιδήτε θά στοιχηματίσετε ότι είναι ναύκληρος μάλλον, ή καλλιτέχνης. Η φυσιογνωμία του ουδένα των έξόχων άνδρών ένθυμίζει. Έχει τον σκανδιναβικόν τύπον με τα μάλα των παρεϊών έξέχοντα και με πλατείαις σιαγόνας. Βραχείαν βίαν και μέγα στόμα συνεσφριγμένον ούτως, ώστε να νομίζετε ότι του λείπουν τα χείλη.

Έχει τεφρόχρους όφθαλμούς, όξύ δερκομένους όπισθεν των δίοπτρων, και περί τα βλέφαρα τό μικρόν εκείνο σύμπλεγμα των ρυτίδων, αι όποια μαρτυροϋσι την άεικινήσιαν βλέμματος έξετάσαντος ήδη άπειρίαν πραγμάτων. Φέρει λευκάς παραγναθίδας, όμοίως προς τας των ναυτικών κεκαρμέννας, και κόμην πολιότριχον και δασύαν, ως πυκνόλαδον θαμνώνα, ή μάλλον ως παρθένον άκόμη δάσος. Επί του εύρέος αυτού μετώπου διακρίνετε πλείονα βούλησιν ή όξύνοϊαν ή δέ στάσις της κεφαλής αυτού την κάμνει να όμοιάζη προς κεφαλήν κατακτητού, προς κεφαλήν άρχαίου βίκιγγ, ήτοι θαλασσινού της Νορμανίας ήρωος, γεννηθέντος επί βραχώδους άκτής εν προγόνων πελαγομάχων.

Ο Henrik Ibsen, έγκαλλώπισμα της Νορβηγίας σήμερα, έγεννήθη εν τη παραποταμίω πόλιγγι Σκην εκ πατρός ναυτιλλομένου εμπόρου, και έγεννήθη εν εποχή κρίσιμωτάτη διά την διανοητικήν της πατρίδος αυτού κατάστασιν.

Ηδη από της ιδρύσεως του πανεπιστημίου εν Χριστιανίχ (1811) εδόθη τό πρώτον σύνθημα του άγώνος προς άπελευθέρωσιν της έθνικής των Νορβηγών φιλολογίας από της ξένης, και πρό πάντων από της των Δανών επιδράσεως.

Ο χωρισμός της Νορβηγίας από της Δανίας τφ 1814, και ή έγκατάστασις ιδίου πολιτεύματος εν τη χώρα, έτι μάλλον επιρρώσαντα τό συναίσθημα της άνακτηθείσης έλευθερίας, έξέκαιον ήδη τους νεανικούς των Νορβηγών πόθους προς έθνικήν τινα μεγαλοουργίαν προς εύρυσιν των της πατρίδος όρίων. Άλλ' αι περιστοιχούσαι αυτού τότε περιστάσεις, ούδόλως εύνοϊκάι διά παρατόλμους έπιχειρήσεις, έκαμην ώστε να χρησιμοποιηθή και τό άριστον μέρος της εκ τούτου ανα-

πτυχθείσης δράσεως επί ειρηνικού διανοητικού εδάφους.

Την βασιν της νορβηγικής γλώσσης άπετέλει τότε ή δανική, όχι μόνον τας λέξεις, αλλά και τό πνεϋμα αυτής επιβάλλουσα εις την αύτόχθονα φιλολογίαν. "Ο,τι αν εισήγετο νεώτερον εις αυτήν ήτο και τόυτο ξένον, γαλλικόν, άγγλικόν κτλ. Έπειδή τό δημώδες και ίθαγενές περιεφρονείτο και κατεδιώκετο υπό των καλαμαράδων ως γυδαϊόν τι και πρόστυχον. Και ύπήρχον μèn και οι ταναντία φρονούντες περί του τελουταίου, αλλά τί έσήμαινον αι διαμαρτυρίαι τούτων πρό του όγκου και της άνθεντίας

των λογιωτάτων! "Επρεπε να μεθυσθή ό λαός εξ ένθουσιασμού επί τη πολιτική αυτού χειραφεσίχ και, πλήρης αυτοπεποιθήσεως τώρα, να ποθήση την διά παντός έξασφάλισιν της άνθυπαρξίας αυτού ως έθνους, διά να ένθαρρυνθή ή μερίς εκείνη των λογίων, οι όποιοι βαρέως έφερον την εις τους ξένους ύποτέλειαν της νορβηγικής φιλολογίας και γλώσσης. Άφού ή άνθυπαρξία, ήν ό λαός έζητει να έξασφαλίση έαυτώ, μήτε διά πολεμικών κατακτήσεων μήτε διά πολιτικών άλλων κατορθωμάτων ήδύνατο να έπιτευχθή, διατί να μη την δημιουργήσουν εκείνοι, αποσειόντες πάντα ζυγόν ήθικής και πνευματικής ύποτέλειας εις τους ξέ-

νοὺς;—Τοιοῦτοτρόπως, ἀφοῦ ἐπὶ μακρὸν κατ' ἀρχὰς χρόνον τὸ ἔθνηκον παρὰ τοῖς Νορβηγίοις, ὡς ἀφρημένη ἔννοια, ἐταλαντεύθη τῆδε κακείσε ἄνευ ὠρισμῆνης διατυπώσεως, συνεκεντρώθη ἐπὶ τέλει, πραγματικῶν λαθὼν ὑπόστασιν, ὡς συνειδητὴ δημιουργία νέας ἐθνικῆς φιλολογίας καὶ γλώσσης, ἐλευθέρως πάσης ξενικῆς ἐπιρρείας.

Ὅπως ὁμοῦ πανταχοῦ, οὕτω καὶ ἐν Νορβηγίᾳ κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς φιλολογικῆς ταύτης ἀναμορφώσεως ἐγένετο περισσώτερος θόρυβος ἢ θετικὴ ἐργασία. Οἱ πρωτόκλητοι ἐθνικοὶ ποιηταὶ ἐπὶ ἀρετὸν χρόνον ἐπεμελήθησαν κυρίως εἰς τὸ νὰ λαμπρύνωσιν ἐξυμνοῦντες τὴν Νορβηγίαν καὶ τὸν λαὸν αὐτῆς. Εἰς τὰς ῥητορικὰς καὶ κομπώδεις αὐτῶν στροφὰς δεσπόζουσαι φράσεις εἶνε «οἱ βράχοι τῆς Νορβηγίας», «τὰ βουνόρυκα τῆς Νορβηγίας», «ὁ λέων τῆς Νορβηγίας», «ὁ ἐλεύθερος αὐτόνομος χωρικός» — ἀκριβῶς ὅπως ἡ φλοκάτα, ἡ φρουστανέλλα ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἐθνικῇ ποιήσει. — Ἐὰν δὲ συγγραφεῖς τινες, ὡς ὁ Μ. Χρ. Χάνσεν, ἀπειρῶντο ἐν τοῖς ἔργοις αὐτῶν νὰ ἐγκολπωθῶσι μᾶλλον τὸ καθ' αὐτὸ ἐθνικὸν στοιχεῖον, δὲν κατώρθωσαν μεγάλα πράγματα καὶ αὐτοί, ἀφοῦ ἢ βᾶσις ἐφ' ἧς ὄφειλε νὰ θεμελιωθῇ ἡ νέα ἐθνικὴ φιλολογία, ἤγουν ἢ ἀκριβῆς τοῦ ἐθνικοῦ βίου γνώσις, δὲν ὑπῆρχεν ἀκόμη. Ὅπως οἱ παρ' ἡμῖν συγγραφεῖς μέχρι τοῦδε, οὕτω καὶ οἱ Νορβηγοὶ μέχρι τῶν χρόνων ἐκείνων ἐπιπολαίως μόνον ἐγίνωσκον τὸν βίον, τὸν τρόπον τοῦ σκέπτεσθαι τοῦ λαοῦ, τὴν φύσιν τῆς χώρας κτλ.

Αἱ περὶ τοιοῦτων γνώσεως περιωρίζοντο εἰς ὅπως γενεὰ πράγματα, ἀκατάλληλα νὰ χρησιμεύωσιν ὡς βᾶσις ἀληθοῦς δημοφιλῶς φιλολογίας, ἥτις νὰ ἔχη τὰς ρίζας ἐν τῷ βίῳ τοῦ ἔθνους καὶ νὰ προσαρμόζεται εἰς τὸν χαρακτῆρα του. Μόλις περὶ τὸ 1830 ἤρχισαν οἱ Νορβηγοὶ ν' ἀπαλλάσσονται τῆς παροδικῆς ταύτης καταστάσεως καὶ νὰ κατανοῶσιν, ὅτι, ἀντὶ μὲ ὑπερόχρους ἐπαίνους τῶν ἀρετῶν αὐτῆς, ἠδύνατον νὰ λαμπρύνωσιν τὴν πατριδα μὲ πολὺ καλλίτερον τρόπον: πράττοντες ὅ,τι πρὸ πολλοῦ ἤδη ὄφειλε νὰ ἔχη καὶ ἡ Ἑλλάς πεπραγμένον. Καλλιεργῶντες δηλαδὴ καὶ διαμορφῶντες ἐν τῇ φιλολογίᾳ πᾶν ὅ,τι φέρει ἀγνὸν καὶ ἀμιγῆ τὸν ἐθνικὸν χαρακτῆρα. Τοιοῦτοτρόπως οἱ μῦθοι τοῦ λαοῦ καὶ τὰ δημῶδη ἄσματα, ἐπιμελῶς περισυλλεγμένα, παρεδόθησαν διὰ τοῦ τύπου κοινὸν τοῖς πᾶσι κτήμα, ἐξωραϊσμένα μὲν κατὰ τὰς καλολογικὰς τῆς τέχνης ἀξιώσεις, ἀνορθόλευτον ὁμοῦ καὶ ἀναλλοίωτον διατηροῦντα τὸν ἀρχικὸν αὐτῶν τύπον, ὅσον καὶ τὸν ἴδιον ἐκείνον χαρακτῆρα, ὃν εἶχον παρὰ τῷ λαῷ ἀπὸ στόματος εἰς στόμα κυκλοφοροῦντα.

Τὴν προκαταρκτικὴν ταύτην ἐργασίαν συνετέλεσαν κυρίως μὲν ὁ δασολόγος P. Ch. Asbjornson, ἐν συναφεῇ δὲ πρὸς τοῦτον καὶ ὁ ἐπισκοπος Iocergen Moe, συλλέξαντες παλαιὰς τοῦ

λαοῦ παραδόσεις καὶ παραμύθια, πρόσφορα τῇ ποιητικῇ φιλολογίᾳ, καὶ προσπορίσαντες εἰς ταύτην νέον πλούσιον ὑλικόν, ἐν τῷ ὁποίῳ ἰκανῶς ἐξήρουντο τὰ ἴδια προσόντα τοῦ λαϊκοῦ τῶν Νορβηγῶν χαρακτῆρος. Ἐπειδὴ δ' ἐλπίζομεν ὅτι καὶ ἐν Ἑλλάδι ποτὲ θὰ γείνη τοιαύτη τις ἐνιαία ἐργασία, σημειοῦμεν ἐνταῦθα εἰς τίνας αὐτῶν ἀρετὰς ὀφείλουσι οἱ δύο μνησθέντες συλλογεῖς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἔργου, ἵνα καὶ παρ' ἡμῖν εἰς τοιοῦτον μόνον ἄνδρα ἀνατεθῇ ἡ ἐκτέλεσις του. Ἀμφοτέροι οἱ ἄνδρες — λέγει ὁ Horn ἐν τῇ Ἱστορίᾳ τῆς Σκανδιναυικῆς φιλολογίας — ἦσαν εἰς ἀσυνήθως μέγαν βαθμὸν κατάλληλοι νὰ συλλέξωσι καὶ καταστήσωσι πάλιν νέα τὰ ποιητικὰ ταῦτα προῖοντα τοῦ λαϊκοῦ τῶν Νορβηγῶν πνεύματος, ὡς κεκτημένοι ὅπως ἴδιαν εὐφυΐαν ν' ἀποσπῶσι τοὺς θησαυροὺς τῆς δημοτικῆς ποιήσεως ψυχαγωγικῷ τῷ τρόπῳ ἀπὸ τοῦ ἔχοντος αὐτοὺς κοινῷ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος ὡς πρὸς τοῦτο εἶνε τὰ μάλιστα εὐπτόητος καὶ ἥμιστα μεταδοτικός. Οὐχ ἦττον μεγάλη ὁμοῦ ἦτο καὶ ἡ εὐφυΐα τῶν ἀνδρῶν τούτων, τὰ διὰ τῆς μεθόδου ταύτης ἀποκτώμενα κειμήλια νὰ τ' ἀποδίδωσι τοιοῦτοτρόπως, ὥστε ὄχι μόνον κατὰ τὴν ἀρχικὴν αὐτῶν ποιήσιν νὰ μένουν ὅπως ἀζήμιωτα, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ ἀρελοῦς καὶ δημῶδους αὐτῶν ὕφους νὰ μὴ χάσουν τίποτε. Κατώρθουν δὲ τοῦτο οἱ ἐν λόγῳ ἄνδρες ἐπειδὴ ἦσαν τὰ μάλιστα ἐξοικειμένοι πρὸς τὸν βίον καὶ τὸν τρόπον τοῦ σκέπτεσθαι τοῦ λαοῦ, πρὸς δὲ τούτοις εἶχον ἀμφοτέροι οὐχὶ μικρὰν ποιητικὴν εὐφυΐαν, τὴν ὁποῖαν ἤξευραν νὰ ἐφαρμοζῶσι προσεκτικῶς καὶ μετὰ λόγου, ἀπέχοντες νὰ τροποποιήσωσι τι πανταχοῦ ἐνθα ὑπῆρχε κίνδυνος νὰ παραβλαθῇ πως ἡ ἀρχικὴ καὶ εἰλικρινῆς μορφή τῶν μῦθων καὶ ὁ ἴδιος ἐκείνος χαρακτῆρ, ὃν εἶχον ἐν τῷ στόματι τοῦ λαοῦ.

Καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων δὲ κλάδων τῆς διανοητικῆς μορφώσεως ἐγένετον ταυτοχρόνως ἀνάλογοι ἐργασίαι. Ὅ περὶ τοῦτου μάλιστα ζήλος τοσοῦτω θερμὸς ὑπῆρξεν, ὥστε δὲν ἤργησε νὰ παρασύρῃ τοὺς ζηλωτὰς τοῦ αὐτοχθονισμοῦ εἰς ὑπερβολὰς καὶ νὰ τοὺς ἐξαγάγῃ τῆς μέσης καὶ ἀσφαλῶς ὁδοῦ, πρὶν ἢ ἀκόμη ἀρχίσουν τὴν προοδευτικὴν αὐτῶν πορείαν. Ἐν τῷ ὑπερβολικῷ δηλαδὴ πόνῳ τοῦ νὰ εἰσδύσωσιν εἰς αὐτὴν τὴν καρδίαν τοῦ ἐθνικοῦ τῶν Νορβηγῶν βίου, ἀλώθητα τηροῦντες πάντα τὰ ἰδιόζοντ' αὐτῷ προσόντα, ἐνόμισαν ὅτι δὲν ἤρκει νὰ καταστήσωσι τὴν οὐσίαν μόνον τῆς φιλολογίας τῶν ἐθνικῶν, ὅτι δὲν ἤρκει τὴν μορφήν μόνον τῆς τέως αὐτῶν γλώσσης νὰ διαρρυθμίσωσιν ἐπὶ τὸ ἰθαγενέστερον, ἀλλ' ἐπίστευσαν ὅτι ὄφειλον ν' ἀποπτύσωσιν ὅλοσχερῶς τὸ ἐκ δανικῶν καὶ νορβηγικῶν διαλέκτων κράμα, νὰ δημιουργήσωσι δὲ νέαν ἀκραιφνῶς ἐθνικὴν γλῶσσαν ἐκ καθαρῶς νορβηγικῶν ἰδιωμάτων. Δὲν τοὺς ἐμελλεν εἶναι καθαρῶς νορβηγικοὶ διάλεκτοι δὲν ὑπῆρχον εἰ μὴ δύο

τρῆς ἐν ὅλῳ. Οὐδ' ἐσυλλογίζοντο ὅτι ἐκ δύο τριῶν διαλέκτων δὲν εἶνε δυνατόν νὰ κατασκευασθῇ ἀρτία γλῶσσα, ὅπως χρησιμεύσῃ ὡς ὄργανον ἐθνικῆς φιλολογίας. Ὁ αὐτοχθονισμὸς ἐν τούτῳ ὑπῆρξε τόσο ἐμπαθῆς, ὥστε πᾶς ὁ ὑποστηρίζων τὴν τήρησιν τοῦ πρώην γλωσσικοῦ καθεστῶτος, ἐλογίζετο ὡς προδότης τῆς πατρίδος! Οἱ ὑπὲρ καὶ κατὰ διαπληκτισμοὶ καὶ ἀγῶνες διήρκεσαν ἐπὶ μακρὸν, ἐμπαθέστατον ὁμοῦ ἔλαβον χαρακτῆρα ἀπὸ τοῦ 1830 καὶ ἐξῆς.

Καὶ ἐν τοιαύτῃ συγχύσει, ἐν τοιαύτῃ καταστάσει πνευματικοῦ ἀναθράσμου καὶ φιλολογικῆς ἀναζυμώσεως ἐγεννήθη ἐν Σκῆν τῆς Νορβηγίας τῇ 20ῇ Μαρτίου 1828 ὁ Henrik Ibsen, τὸ δαιμόνιον πνεῦμα, τὸ ὁποῖον, ἐπιστάντος τοῦ πληρώματος τοῦ χρόνου, ἤρχετο νὰ διακοσμήσῃ τὸ ἀκατάστατον ἐκεῖνο χάος, καὶ, ἐκ παντός ὅ,τι ἐνεῖχον χρήσιμον αἱ σκέψεις τῶν διαμαχομένων μερίδων, νὰ δημιουργήσῃ τὸν περικαλλῆ κόσμον τῆς νέας νορβηγικῆς φιλολογίας.

Ὁ πατὴρ τοῦ Ἰόσεν, ναύκληρος ἐμπορευόμενος, ἦτο γόνος εὐπόρων ἐκπαλαί γονέων. Ἄλλ' ἐπὶ τοῦ Ἰόσεν ἡ Μοῖρα ἠθέλησε νὰ ἐφαρμόσῃ ὅ,τι καὶ ἐπὶ πάσης σχεδὸν ἄλλης μεγαλοφυΐας. Εἶνε γνωστὸν ὅτι ἔξοχοι διάνοιαι καὶ μεγάλοι χαρακτῆρες — ἐὰν προλαβόντες δὲν συντριβῶσιν ὑπὸ τὸ χαλύβδινον τῆς δυστυχίας βάρους — ἀκονίζονται καὶ στοματοῦνται παλαιόντες πρὸς τὰς ὑλικὰς δυσχερείας, ἐξ οὗ συμβαίνει νὰ σπινθηροβολῶσι τόσῳ φωτεινότερους τοὺς σπινθῆρας τῆς ἐν αὐτοῖς ἀληθείας, ὅση μᾶλλον συγκρούονται πρὸς τὴν τραχύτητα περιστάσεων ἀντιζῶν. Τὴν διὰ τοῦ τοιοῦτου ἀγῶνος ἀνάπτυξιν ἐπεφυλάσσετο ἡ Μοῖρα εἰς τὸν ποιητὴν μας. Τὴν περιουσίαν τοῦ οἴκου τῶν τὴν εὐρεν ἤδη ἐν τῇ παιδικῇ του ἡλικίᾳ κατεστραμμένην. Διὰ νὰ ἐπαρκεσθῇ δὲ εἰς τὰ τῆς διατροφῆς του ἠναγκάσθη νὰ ἐπέλθῃ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν φαρμακοποιοῦ τίνος δεκαεξαετῆς ἀκόμη μειράκιον. Ἄρα τοὺς πρώτους αὐτοῦ στίχους συνέθεσεν ὁ Ἐνρικ τριῶν ῥυθμικῶς τὰ φάρμακα ἐντὸς τοῦ ἰγδίου. Ἀλλὰ πρὸς ἐπάγγελμα τόσῳ εἰρηνικὸν καὶ ἄκρπον δὲν ἦτο δυνατόν νὰ συμβιβασθῇ τὸ ἀκατάσχετον καὶ νεωτεριστικὸν τοῦ Ἰόσεν πνεῦμα. Οἱ πρώτοι αὐτοῦ στίχοι ἐν τῷ κύκλῳ τῶν παιδικῶν αὐτοῦ φίλων ἀναγιγνωσκόμενοι ἐνεποίουν πάντοσ' ἐκτάκτως εὐάρεστον ἐντύπωσιν. Ἄλλ' ὁ Ἐνρικ, ὡς ἀληθῆς μεγαλοφυΐα, ἦτο παιδιόθεν μετρούρων καὶ φιλότιμος. Διὰ τοῦτο καὶ ὅταν ἦτο πρὸ πολλοῦ πλέον στρατολογημένος ἐν τοῖς φιλολογοῦσι τῆς πατρίδος του, σπανίως ἐφαίνετο εἰς τὰ περιοδικὰ τοῦ τόπου. Τὴν δὲ πρώτην αὐτοῦ τραγωδίαν, τὸν «Κατλίαν», τὴν ἐδημοσίευσεν ψευδώνυμος τῷ 1850. Ἀπὸ τοῦ 1851 ἤρχισε νὰ ἐκδίδῃ μετὰ δύο φίλων του τὸ ἐβδομαδιαῖον περιοδικὸν «Andhrimer», λυρικά ἰδίως καὶ σα-

τυρικά ποιήματα συνεισφέρων ὁ ἴδιος εἰς αὐτό. Κατὰ τὸ φθινόπωρον ὁμοῦ τοῦ ἔτους τούτου προσελήθη ὡς διευθυντῆς τοῦ ἐν Βέργεν θεάτρου, ὑποστηρίζει τοῦ ὁποῖου ἐταξείδευσεν ἐπὶ μελέτη ἀνά τὴν Δανίαν καὶ τὴν Γερμανίαν, κατὰ τὸ θέρος τοῦ 1852. Μετὰ ἐξαετῆ ἐν Βέργεν διαμονὴν μετώκησεν εἰς Χριστιανίαν, πάλιν ὡς διευθυντῆς τοῦ ἐνταῦθα θεάτρου Νόρσκι, τὸ ὁποῖον διήρθε μέχρι τοῦ 1863.

Κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα ἐδημοσίευσεν ὁ Ἰόσεν τὰς πρώτας αὐτοῦ τραγωδίας, αἱ ὁποῖαι, ἐκ τῆς ἱστορίας τοῦ μέσου αἰῶνος ἔχουσαι τὰς ὑποθέσεις των, ἠυδοκίμησαν τὰ μάλιστα, διδασχθεῖσαι ἀπὸ τῶν θεάτρων τοῦ Βέργεν, τῆς Χριστιανίας, τῆς Κοπεγχάγης καὶ τῆς Στοκχόλμης. Διὰ δὲ τούτων καὶ τῶν μικροτέρων αὐτοῦ ποιημάτων ἔθηκεν ὀριστικῶς καὶ τὸ γλωσσικὸν τῶν Νορβηγῶν ζήτημα εἰς τὴν οἰκίαν αὐτῷ θέσιν, ἔχων πρὸς τοῦτο ἐν πολλοῖς συνεργῶν καὶ τὸ ἕτερον τῆς πατρίδος αὐτοῦ ἔξοχον πνεῦμα, τὸν κατὰ τέσσαρα ἔτη νεώτερον αὐτοῦ Bjoernson.

Ἐνῷ δηλαδὴ οἱ μέχρι φανατισμοῦ ἀποκλειστικοὶ πατριῶται ὑπὸ τὰς ἐμπνεύσεις τοῦ Wergeland, ἀπαιτοῦντες παρὰ τῆς νέας ἐθνικῆς γλώσσης νὰ διατρέφῃται μόνον ἐκ δύο τριῶν ἐγχωρίων διαλέκτων, κατεδικάζον αὐτὴν τοῦτ' αὐτὸ εἰς τὸν ἐξ ἀσιτίας θάνατον, οἱ Διόσκουροι τῆς Νορβηγίας ποιηταὶ, σύμφωνοι ἐξ ὀρμεμφύτου ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, ἐφήρμισαν τὰς μάλιστα λογικὰς ἀρχὰς ἐν τῇ διαπλάσει καὶ χρήσει τῆς νέας γλώσσης. Ὡς θεμελιώδη αὐτῆς βᾶσιν ἐτήρησαν τὴν ἀρχαίαν δανικὴν γλῶσσαν, ἀλλὰ εἰς τὸ ἐκ ταύτης ὑλικὸν ἐπιβάλλουσαι τὰς νεωτέρας γλωσσικὰς μορφὰς, ἀνακαινίζοντες αὐτὴν οὕτως, ὥστε ν' ἀποβῇ προσρυστέρα εἰς τὸ πνεῦμα τῶν νεωτέρων χρόνων. Πλουτίζουσι δὲ καὶ γενημοποιούσιν αὐτὴν, καὶ καθιστῶσιν ὡς οἷον τὸν νεωτέρων διὰ τῆς προσλήψεως δημωδῶν στοιχείων, μὲγὰλως ὄφελιθῆντες ἐν τούτῳ ἐκ τῶν λεξιλογικῶν συλλογῶν καὶ τῶν λοιπῶν σχετικῶν ἐργασιῶν τῆς ἀντιθέτου μερίδος, οὕτως ὥστε, ὡς ἔχει σήμερον ἡ Νορβηγικὴ γλῶσσα, ἐλπίζεται ὅτι θὰ ἀποκαταστήσῃ καὶ συσφίγξῃ ἐν ταῖς σκανδιναυικαῖς χώραις τὸν κοινὸν πνευματικὸν σύνδεσμον, τὸν ὑπὸ τῆς πολιτικῆς αὐτῶν στάσεως χαλαρωθέντα.

Ἀλλὰ τόσοσιν συμφώνως ἐργασθέντες ἐν τῷ γλωσσικῷ ζήτηματι οἱ δύο κορυφαῖοι τῆς Νορβηγίας ποιηταὶ δὲν διατελοῦσι καὶ κατὰ τ' ἄλλα σύμφωνοι καὶ ὁμοφρονούντες. Φύσει ἀντιθέτου χαρακτῆρος, πρεσβεύουσι πολιτικὰς ἀρχὰς ἀσυμβιβάστους πρὸς ἀλλήλας, καὶ χωροῦσιν ἐν τῇ συγγραφικῇ πορείᾳ ἐπὶ ὁδῶν οὕτως ἐναντίων, ὥστε κατέστησαν ἀρχηγοὶ δύο ἀντιπάλων πρὸς ἀλλήλας φιλολογικῶν αἱρέσεων.

Τέκνον τοῦ λαοῦ ὁ Bjoernson, γεννημένος διὰ νὰ συμπάσχῃ καὶ συνήδεται μετὰ τῶν χωρι-

κων, ὑπερμαχεῖ, τόσον ἐν τῇ πολιτείᾳ ὅσον καὶ ἐν τῇ φιλολογίᾳ, τῶν λαϊκῶν ἀποκλειστικῶς συμπεριόντων, δημοκόπος καὶ φίλιος πολὺ πλεόν τοῦ μετρίου. Καὶ ἀγαπᾷ μὲν ἀληθῶς τὸ ἔθνος του πρὸ παντός ἄλλου, ἀλλὰ καὶ ὑπερεκθειάζει αὐτὸ ὑπὲρ πᾶν ἄλλο, καὶ ὑπερεκτιμᾷ, ὑπερῶν πᾶν ὅ,τι λαϊκῶν καὶ δημῶδες. Τοῦτο δὲ οὐχὶ ἄνευ λόγου. Ἐπειδὴ δηλαδὴ ὁ Bjoerson παρέχει ἑαυτὸν ὡς τὴν ἐνσάρκωσιν τῶν τοῦ λαοῦ ἀρετῶν, ἐνοεῖται ὅτι ὅσα μᾶλλον γεραιρεῖ ταύτας, τόσω μᾶλλον ὑψώνει καὶ λαμπρύνει τὸ βᾶθρον, ἐφ' οὗ ἀναστύλομαι ἡ ἰδίᾳ αὐτοῦ δόξα.

Ὅλων τὸνναντίον ὁ Ίδσεν. Ποιητὴς φύσει ἀριστοκρατικῶν κλίσεως, φέρων ἐν ἑαυτῷ πλήρη τὴν συναίσθησιν τῆς πνευματικῆς ὑπεροχῆς, προσεῖδεν ἀνέκαθεν μετ' ἀπαισιοδόξου πικρίας πρὸς τὸ ἔργον τῶν ὀλθοδοτῆρων καὶ διαφωτιστῶν τοῦ λαοῦ, καὶ ἔστρεψε τὰ νῶτα πρὸς τὰ «ὠσανά» τοῦ ὄχλου. Ἦδη τὸ πρῶτον αὐτοῦ δραματικὸν δοκίμιον, εἶδος ἐγκωμίου εἰς τὸν Κατιλίαν ἀπήρρεσεν εἰς τοὺς συντηρητικούς τῆς πατρίδος του οἰκοκυραίους, ὡς ἐνέχον ἰδέας ἀνατρεπτικὰς τοῦ καθεστώτος. Τοιοῦτοτρόπως ὁ θερμοκέφαλος καὶ πλήρης ἀναμυροφωτικῆς ἐνεργείας νεανίσκος, εἰκοσαετῆς μόλις, περιῆλθεν, ὡς αὐτὸς ὁμολογεῖ, εἰς ἐμπόλεμον πρὸς τὴν κοινωνίαν κατὰστασιν. Οὐτε ἦτο δυνατόν νὰ γείνη ἄλλως. Εἴρων φύσει, πεπραιοκλιμένος διὰ πνεύματος ἐξόχως σατυρικοῦ, ὅσον καὶ φιλοσοφικοῦ, ἔθηκε νέος ἐπὶ τοὺς δακτύλους ἐπὶ τῶν πληγῶν τῆς συγχρόνου κοινωνίας καὶ διὰ τῆς σοβαρωτάτης αὐτοῦ σατύρας ἀνιλεῖς ἐκαυτηρίασε τὴν κενότητα καὶ τὸ ψεῦδος ἐν τῇ πολιτείᾳ τῶν συμπατριωτῶν του. Τὸν πατριωτικὸν κόμπον τῶν συγχρόνων, καθὼς καὶ τὸν ἐν κεναιῖς φράσεσιν ἰπποτισμὸν τοῦ Bjoernson μαστιάζει πρὸ πάντων ἐν τῷ σατυρικῷ αὐτοῦ δράματι: De unges Forbund, (ὁ σύνδεσμος τῶν νεανιῶν) 1869.

Ὡς ἦτο ἐπόμενον τὸ ἀκαθέκτως προσδευτικόν, τὸ θορυβῶδες καὶ τοῦτ' αὐτὸ ἐπαναστατικὸν τοῦ νέου Ίδσεν πνεῦμα, ἐδημιούργησεν εἰς αὐτὸν πολλὰς καὶ παντοίας ἀντιδράσεις καὶ πειρασμούς καὶ ἐνοχλήσεις, δυσχεροῦσας καὶ πικραίνουσας τὸν ποιητὴν ἐν παντὶ ἔργῳ καὶ ἀξιώματι: Τὰ δράματά του ἀπηγορεύοντο ὑπὸ τῆς λογοκρισίας πᾶσα δ' αὐτοῦ πρόθεσις, ὅσα καλὴ καὶ ἀνῆτο, διεβάλλετο ὑπὸ τῶν συκοφαντῶν, οὕτως ὥστε νὰ τοῦ ἀφαιρῆται πᾶσα ἐλευθερία δράσεως. Διὰ τοῦτο ὁ Ίδσεν παραιτηθεὶς τῆς θμελλώδους διευθύνσεως τοῦ θεάτρου Νόρσκι, ἐξεπατρίσθη ἐκουσίως τῷ 1864, ἀποδημήσας εἰς Ρώμην. «Δὲν ἔχω καμμίαν ἱκανότητα, ἔγραψε πρὸς φίλον του, νὰ ἦμαι πολίτης συντηρητικὸς καὶ ἀφοῦ δὲν ἔχω ἱκανότητα πρὸς τοῦτο δὲν ἀναμιγνύομαι μ' αὐτούς».

Τὸ ἄλγος τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, ἀποξενουμένου τῆς ἀγαπητῆς πατρίδος μετ' αἰμασσοῦσης καρδιάς, τὸ

ἐξέφρασεν εἰκονικῶς ὁ Ίδσεν ἐν ἀφειλεστάτῳ ὅσον καὶ παθητικῷ ποιήματι, οὐτινος ἀμυδρὰν μεταφρασίν ἐπιχειροῦμεν ἐνταῦθα.

Στὴ Νορβηγία ἡ αἰδέρη, (*) ἡ πάπια τῆς θαλάσσης, ἔς τὴν γαλανὴν ἀρογιαλίαν ψηλά πάει νὰ φουλάσῃ. Μαδάει ἀπὸ τὰ στήθη της τὸ πουπουλόχρουνό της, καὶ κάμνει μιὰ ζεστὴ μ' αὐτὸ, μιὰ μαλακὴ φουλίτσα. Μᾶρχονται μ' ἀσπλαχνὴ καρδίᾳ ἐς τὸν ὄχθον οἱ φαρᾶδες καὶ τῆς κουρσεύουν τὴν φουλιὰ, ὡς ἔς τὸ στερνὸ τὸ χνουδι. — Αὐτὸ δὲν σβεῖ μέσ' ἔς τὸ πουλὶ τὸν πόθο τῆς ἀγάπης: Σαναμαδάει τὰ στήθη του. Κι' αὐτοὶ ξαναπροβάλλουν καὶ παίρνουν ὁ,τιφτίσας. Μά, ἀκούραττο κ' ἐκεῖνο, ἴσ'ε βράχου τρύπα τὴν φουλιὰ ξαναρχινάει νὰ φτεיאῆ — Τρίτη φορά κουρσεύουν τὴν καὶ δὲν ἀφίνουν χνουδι! Τότε κι' αὐτὸ τὴν ἀνοιξή, με στήθια ματωμένα, ἀνοίγει νύχτα τὰ φτερά καὶ πάει μακρὰ ἔς τὸ νότο, ἐκεῖ ποὺ περισσότερο χαμογελοῦν τὰ οὐράνια.

[Ἐπεταί τὸ τέλος]

Γ. Μ. ΒΙΖΥΗΝΟΣ

ΒΙΒΛΙΑ ΚΑΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

«ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΙΟ' ΑΙΩΝΟΣ» ΥΠΟ Π. ΚΑΡΟΛΙΔΟΥ

... «Ὁ δὲ φιλόσοφος λαβὼν τὸ Βασιλόπουλον, τὸ ἐπήγγεν εἰς τὸ σπῆτι του. Ἐκαμέ του λοιπὸν καινούργιον σπῆτι, μεγάλον καὶ πλατύ, καὶ τὰ μέσα του σπῆτιοῦ ἐκαταλάμπρυνε καὶ ἄσπρισεν. Ἐγραψε γοῦν καὶ ἱστορήσεν εἰς τοίχους ὅσα μαθήματα ἐμελλε νὰ τοῦ δεῖξῃ καὶ ἔβαλε τὸν Νέον μέσα εἰς τὸ σπῆτι ἐκεῖνο...»

Τὰ ἀνωτέρω περιέχονται εἰς τὸ περίφημον «Μυθολογικὸν Συντίπα τοῦ φιλοσόφου» δὲν γνωρίζω ἂν ἔχω ἄδικον ἢ δίκαιον, ἀλλὰ μοῦ φαίνεται ὅτι μετ' ὅλην τὴν τὴν συντομίαν ἐρμηνεύουν τὴν δύναμιν τῆς ἀνθρωπίνης σοφίας, καὶ ἀθέλητα παρέχουν εἰς ἡμᾶς τὴν κλειδὸν τῶν μυστηρίων της. Ὁ φιλόσοφος Συντίπας εἶνε τὸ σύμβολον τῆς Γνώσεως τὸ Βασιλόπουλον εἶνε ὁ ἄνθρωπος ὁ διψῶν τὴν Γνώσιν. Ἀλλὰ πιστεύετε ὅτι τὸ Βασιλόπουλον θὰ ἐδίψα δι' αὐτήν, θὰ ἤθελε καὶ νὰ ἀκούσῃ τι περὶ τῆς τρομακτικῆς Σφίγγος, τῆς ὁποίας ὁ ἔρωσις, ἀντὶ νὰ κορέσῃ, ἀνυπολόγητος ἀξίζει τὴν ἄφρονα δίψαν, τῆς ὁποίας τὸ στόμα οὐδέποτε ἀνοίγεται διὰ νὰ εἴπῃ καὶ πρὸ τῶν ὑποβαλλομένων ἐνώπιόν της ἀπὸ καταβολῆς αἰῶνων πολλαπλῶν λύσεων δῆθεν τοῦ μεγάλου αἰνίγματος; Τῆς Σφίγγος, ἡ ὁποία πάσας τὰς λύσεις ταύτας, καὶ τὰς μᾶλλον ἀντιφατικὰς, φαίνεται ὡς ἐνθαρρύνουσα δι' ἀφῶνων μειδιημάτων, ἀλλ

(*) Θαλασσία μαλακόπτελος νησσι. (Somateria lanugilosa norvegica.) Τὰ πολυάριθμα ταῦτα πτηνὰ τῶν βορείων θαλασσῶν, κατὰ τὴν περίοδον τῆς ὠοτοκίας ἐξεργάζονται ἐπὶ τῶν νησιῶν κατασκευάζουσι τὰς φουλέας αὐτῶν διὰ χυδροειδῶν ὕλικῶν ἐπενδύουσι αὐτὰς ἐνδοθεν ἔπειτα διὰ στρωμάτος ἐκ τῶν ἰδίων πτελῶν, πολυτιμοτάτων πρὸς γάμους προσκεφαλαίων κτλ. Οἱ ἰδιοκτῆται τοιαύτων νησιῶν ἐν Νορβηγίᾳ προπαρασκευάζουσι προφυλακτικὰ ὑπὲρ τῶν πτηνῶν καταφύγια καὶ τὰ ποιοιοῦντα μέχρι τῆς ἐκκολάψεως, ὅποτε περισυλλέγουσιν ἐκ τῶν φουλέων τὰ πτεῖλα πρὸς ἐμπορίαν. Τοῦναντίον ὅμως λαοὶ τινες, οἷον οἱ Ἰσλανδοὶ, Γροιλανδοὶ κτλ. καταδ' ὠκοντες τὰς νήσους, ἀφαιροῦσιν ἀπὸ τῶν φουλέων αὐτῶν τὰ ὠὰ καὶ τὰ πτεῖλα, καταναγαχόντες αὐτὰ νὰ ἐπαναλάβωσι τὴν ἀποπτεῖλαιον καὶ τὸ ἔργον τῆς ὠοτοκίας.

οὐδέποτε αὐτὴ ὠμίλησεν, οὐδὲ θὰ ὠμίλησῃ, ἀποκαλύπτουσα τὴν μίαν καὶ μόνην λύσιν τοῦ αἰνίγματος; Πιστεύετε ὅτι τὸ Βασιλόπουλον θὰ ἔστρεφε πλήρεις ἔρωτος καὶ πόθου ὀφθαλμούς πρὸς τὸ τέρας τὸ ἀμειλικτον, ἂν δὲν εὑρίσκετο ἐκεῖ ὁ φιλόσοφος, ὁ παντογνώστης, ὁ ἀστρολόγος, ὁ γόης, ὁ διδάσκαλος Συντίπας διὰ νὰ παραστήσῃ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ μαθητοῦ μετ' τὴν δύναμιν τῆς τέχνης του, ὑπὸ μορφήν παγκάλου καὶ ἀρρήτως θελκτικῆς ἀγάλματος, τὸ τέρας; Πιστεύετε ὅτι ὁ νεαρὸς πρίγκηψ θὰ ἦτο δυνατόν νὰ αἰσθανθῇ καὶ τὸ παραμικρὸν ἐνδιαφέρον διὰ τὰ μαθηματα τοῦ διδασκάλου του, ἂν ὁ διδάσκαλος οὗτος δὲν ἐφρόντιζε νὰ τοῦ κάμῃ «καινούργιο σπῆτι, μεγάλο καὶ πλατύ», σπῆτι ἔλλευκον, ἔλλαμπρον, ἐπὶ τῶν τοίχων τοῦ ὁποίου νὰ γράψῃ καὶ νὰ ἱστορήσῃ ὁ ἴδιος τὰ μαθήματα ἐκεῖνα; Καὶ πιστεύετε ὅτι τὰ μαθήματα ἐκεῖνα εἶχον σημασίαν τινὰ καὶ ὠραιότητα καὶ ἀλήθειαν ἀνεξάρτητον τοῦ διδασκάλου, ὅστις τὰ ἔγραψε καὶ τὰ ἱστοροῦσε, καὶ τὰ ἐδημιούργει οὕτω καὶ τὰ ἀπεκαλύπτει ὑπὸ νέον φῶς;

Ὅτι συνέβη εἰς τὸ Βασιλόπουλον ἐκεῖνο ἐπαναλαμβάνεται καθ' ἐκάστην ἐν τῷ κόσμῳ. Τὰ μαθήματα τοῦ Συντίπα εἶνε τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας τὰ μαθήματα, τὰ ἐκ τῆς τέχνης, τῆς ἐπιστήμης, τῆς φιλοσοφίας, τῆς ἱστορίας, ἐκεῖνα διὰ τῶν ὁποίων οἱ ὀφθαλμοὶ μας διανοίγονται ἐκθαμβοὶ πρὸ τῶν θαυμάτων τῆς φύσεως καὶ τῆς ζωῆς. Δὲν θὰ μᾶς ἐθαμβούν, δὲν θὰ εἶχον τὴν δύναμιν νὰ ἀποκαλυφθῶσι πρὸ ἡμῶν, δὲν θὰ ὑπῆρχον, δὲν θὰ ἦσαν θαύματα, ἂν δὲν προὔπηρχεν ὁ Λόγος, ὁ δημιουργῶν καὶ ἐσωματῶν καὶ ἐμφυσῶν πνοὴν καὶ ἀναπτύσσων εἰς κἄλλος καὶ ἐξαιρῶν εἰς ὕψος καὶ παρέχων τὴν ἐπίφασιν τοῦ καλοῦ, τοῦ ἀληθοῦς καὶ τοῦ ἀγαθοῦ εἰς ἀσύστατα ὄνειροφαντάσματα, ὀμιλοφρανθὴ καὶ ἀτυσοφρανθὰ. Καὶ τοῦ Λόγου τούτου τὰ δημιουργήματα ὑπερέβησαν ἐν ποικιλίᾳ τὰ ἀπειροπληθῆ φαινόμενα τοῦ κόσμου. «Ὁ εἰλικρινὴς ἄνθρωπος, λέγει κάποιος μέγας τις ἰδανιστῆς φιλόσοφος, ἀπευθυνόμενος πρὸς τοὺς ὁμοίους του, βεβαίως πρὸς αὐτοὺς ὅτι καὶ εἰς αὐτὸν τὸν ἴδιον παρίσταται ὡς βέβαιον, ὡς πραγματικὸν γεγονός. Ἄλλ' ὁ τρόπος ὁμοῦς διὰ τοῦ ὁποίου λαμβάνει ὑπόστασιν τὸ γεγονός τοῦτο βυθιμίζεται δυνάμει τῶν νόμων τῆς ἰδέας τοῦ ἀνθρώπου ἐκεῖνου σκέψεως. Διὰ κάθε ἀνθρώπου ὁ κόσμος τῆς φύσεως ὑφίσταται ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ φαντασίᾳ. Ὁ κόσμος οὗτος εἶνε ἡ π ο λ λ α π λ ῆ εἰ κ ῶ ν τ ῶ ν ὄ ν ε ἰ ρ ῶ ν μ α ρ ε.» Τὴν εἰκόνα ταύτην ἀναλαμβάνουν ἐκάστοτε νὰ ἀναπαράσθῃ πρὸ τῶν ὀμμάτων μας, ἕκαστος κατὰ τὴν ἰδίαν ἑαυτοῦ συνείδησιν καὶ ἀντίληψιν, χρησιμοποιώντας ἐπὶ τούτῳ παντοία καὶ ποικιλίαν μορφῶν, ἀπὸ τῆς ποιητικῆς λύρας μέχρι τῆς χειρουργικῆς σμίλης, καὶ ἀπὸ τῶν μουσικῶν ἤχων μέχρι τῶν ἀλγεβρικῶν λογαριθμῶν, ποιητὰί, ἐπιστήμονες, καλλιτέχναι, πολιτικοὶ, θετικιστὰί καὶ ἰδανιστὰί φιλόσοφοι, ἐφευρέται καὶ ταξινόμοι μεταφυσικῶν καὶ ὑλιστικῶν συστημάτων, εὐρυμαθεῖς καὶ βαθύφρονες ἱστορικοὶ, θισκῶται τῆς Προνοίας ἢ ὁπαδοὶ τῆς μοιροδοξίας. Ὅ,τι καὶ ἂν λέγουν, ἡ Φαντασία εἶνε ἡ δέσποινα τῶν κόσμων τούτων, τὸ στοιχεῖον τοῦ κυριαρχοῦν τοῦ παντοστροφῶν ἐκδηλώσεων τοῦ πνεύ-

ματος, καὶ τὸ Ὄνειρον εἶνε ἡ μόνη πραγματικότης. Τὴν ἀξίαν τῶν μεγάλων συγγραφέων ἀποτελεῖ ἡ δύναμις καὶ ἡ τέχνη μεθ' ὧν κατάρθρωσιν νὰ αἰσθητοποιήσῃ τὸ ὄνειρον τοῦτο, ὥστε νὰ νομίζωμεν ἡμεῖς ὅτι ἀρκεῖ νὰ ἐκτείνωμεν τὰς χεῖρας διὰ νὰ τὸ περιπτυσθῶμεν. Ἐν τοῖς ἔργοις αὐτῶν, ὡς ἐν τῷ διηγήματι τοῦ Ἄνδερσεν, ἡ Σκία τοῦ ἀνθρώπου προσκτάται ἀθύπαρξιν, γίνεται ἄνθρωπος καὶ αὐτὴ...

Τοιαῦτα σκέψεις μετ' ἐκτεταμένον, περιεργαζόμενον τὸ πρῶτον τεῦχος τῆς «Ἱστορίας τοῦ ΙΟ' Αἰῶνος», τοῦ μεγάλου ἐπιβολῆς ἔργου, τὸ ὁποῖον συνέγραψεν ὁ καθηγητὴς κ. Παύλος Καρολίδης, καὶ ἤρχισε νὰ ἐκδίδῃ ὁ φίλος κ. Γ. Κασδόνης. Ὅτι δὲν πρόκειται ἐνταῦθα περὶ συνήθων δασκαλικῶν φυλλάδων, ἀτάκτων συμπληρημάτων ἐκ τούτου ἡ ἐκεῖνου τοῦ ξενικοῦ ἀναγνώσματος, πείθειται τις ὄχι μόνον ἐκ τῆς ἐκτιμήσεως τῆς ὁποίας ἀπολαύει παρ' ἡμῖν ὁ κ. Καρολίδης ὡς πολυμαθῆς λόγιος καὶ ἐμβριθὴς ἱστοριοδίφης, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῆς εἰς τὴν Ἱστορίαν ταύτην Εἰσαγωγῆς, τὴν ὁποῖαν πέρυσιν ἐδημοσίευσεν ὡς τηλαυγῆς μέτῳπον τοῦ ὅλου ἔργου.

Δέκατος ἔνατος αἰὼν! Καὶ μόνη ἡ λέξις αὕτη ἀρκεῖ νὰ προκαλέσῃ ἐντός μου φρικιάσεις ὡς εἰς ἱερᾶς συγκινήσεως. Εἰς τὸν αἰῶνα τοῦτον ἀνήκω κ' ἐγώ, αὐτοῦ κ' ἐγὼ εἶμαι γέννημα, ὡς μικροσκοπικὸς τις κόκκος ἐν τῷ Ἀπειρῳ. Καὶ ὅμως αἰσθάνομαι ὅτι ἡ μικροσκοπικότης μου αὕτη στενωπὴ συνδέεται μετὰ τοῦ ἰλιγγιώδους μεγαλείου τοῦ αἰῶνος τούτου, καὶ ὅσον καὶ ἂν εἶμαι ἀσήμαντος, δὲν πρέπει τάχα νὰ ὑπερηφανεύομαι διότι εἰς τὸν αἰῶνα τοῦτον ζῶ; Ἄκουέ τὴν ὑπόκωφον βοήν του, ὡς ἀκούει ὁ ποιητὴς τὸ ποτάμι τοῦ Καιροῦ:

Τραπὸ ποτάμι ποὺ στιγμὴ ξανάρεμα δὲν ἔχει, Ποῦ ὀμπρὸς ὀμπρὸς ἀδιάκοπα κατὰ τὸ σκυτὸς τρέχει, Ποῦ ἀέρει χῶραις καὶ βουνὰ ἔς ἄγριου βουθοῦ μαυρίλα, Ποῦ ἀνθρώπους κ' ἔθνη ὀλόκληρα με ὀρμη τραβάει σὰ φύλλα.

Καὶ αἰσθάνομαι πρὸ πάντων ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τοῦτον ὑπὲρ πάντα ἄλλον, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ Ναπολεόντος, τοῦ Γκαίτε, τοῦ Βάσιγκτων, τοῦ Δάρβιν, τοῦ Ἐδίσων, ἀρμόζει ἡ προσωνομία τοῦ μεγάλου. Ὅχι τόσον ἴσως διὰ τοὺς ἥρωας τοὺς διαλάμψαντας ἐν αὐτῷ καὶ καθοδηγήσαντας τὴν πορείαν του, ὁμοίων τῶν ὁποίων δυνατόν νὰ συναντήσῃτε ἐν τῷ παρελθόντι. Ἀλλὰ κυρίως μέγας διὰ τὸν ἥρωα, ὅστις ἀπραξιμῶς ἀναδεικνύεται κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦτον μόνον, οὐχὶ πλέον δούλος ἢ νευρόσπαστον, ὡς ἄλλοτε, ἀλλὰ μεγαλόφρων καὶ κραταῖος πρωταγωνιστῆς, ἔχων συνείδησιν τῆς ἀξίας του καὶ τῆς ἀποστολῆς του καὶ ὁ ἥρωας οὗτος εἶνε ὁ λαός. Μέγας αἰὼν, διότι κατ' αὐτὸν ἡ ἱστορικὴ συνείδησις, ἡ ἰδέα τῆς καθολικῆς ἐνότητος τῆς ἀνθρωπότητος, τὸ φιλοσοφικὸν δίκαιον, τὸ κράτος τῆς ἐπιστήμης, ἡ πρὸς τὰ ἰδεώδη τάσις, ἡ θεωρία καὶ ἡ ἐρευνα τοῦ παρελθόντος, τὸ ἀνθρώπινον, μετ' ἑξῆς πνεῦμα, ἀνεπτύχθη καὶ ἐξέλαμψε καὶ ἐκαρποφόρησε καὶ ἐμασοράνησεν ὡς οὐδέποτε ἄλλοτε. Τὰ σκερὰ αὐτοῦ μέρη δὲν ἰσχύουν νὰ ἀμαυρώσουν τὴν αἴγλην του.

Κατὰ τὸν παρόντα αἰῶνα καὶ ἡ Ἱστορία ἀνυψώθη εἰς ἐπιστήμη περιωπῆν. «Ὅπως, λέγει ὁ κ. Καρολίδης, δύναται νὰ κληθῇ αἰὼν κατ' ἐξοχὴν

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Ώδη καὶ γεῦσις

Ἐν ἐκτενεῖ ἄρθρῳ τῆς «Ἐπιθεωρήσεως τῶν φυτοσάγων» γράφων ὁ Dr P. Andries περὶ τῆς ἐνεργείας τῆν τὰ διάφορα τρόφιμα ἐπιφέρουσιν εἰς τὴν ὁμῆν τῶν γευσμένων, ἀναφέρει μεταξὺ τῶν ἄλλων καὶ τὰ ἑξῆς :

«Ὅταν ἄνθρωπος τις φάγη κρέας κύνος, γίνεται ἐχθρὸς ὅλων τῶν κυνῶν, καὶ οἱ μὲν μικροὶ φεύγουσιν αὐτόν, οἱ δὲ μεγάλοι ἐπιτίθενται κατ' αὐτόν. Ὅταν φάγη ἵππειον κρέας, σχηματίζεται ἐχθρα μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν ἵππων, ἡ δὲ μεταξὺ αὐτῶν σχέσις εἶναι σκληρὰ καὶ ἀγρία. Οἱ Ἴταλοὶ εἶναι βατανισταὶ τῶν ἵππων καὶ θὰ εἶναι ἐφ' ὅσον τρώγουσιν ἵππειον κρέας. Λίαν εὐαίσθητος πρὸς τὴν ὁμῆν τῶν ἀνθρώπων εἶναι ὁ ἵππος καὶ διὰ τοῦτο οἱ Οὐγγροὶ ἵπποκλέπτει μεταχειρίζονται τὸν ἑξῆς τρόπον : πτύουσι τὸν ἵππον εἰς τὸ στόμα καὶ τρίβουσι τὰ ἐνδύματα τῶν ἐπὶ τοῦ σώματος τοῦ ἵππου, οὗτος δὲ ἀκολουθεῖ αὐτοὺς τότε πανταχῶς. Ὁ περιφημὸς δαμαστής τῶν ἵππων Rarey, ὅστις ἀμέσως ἐδάμαζε καὶ τοὺς ἀγριωτέρους ἵππους, μεταχειρίζετο πρὸς τοῦτο ἀπλῶς τὸν ἰδρώτα αὐτοῦ. Ὅτι καὶ τὸ γάλα παρουσιάζει τὰ αὐτὰ φαινόμενα βλέπομεν εἰς τὰς σχέσεις τῶν Νομάδων λαῶν πρὸς τοὺς ἵππους τῶν, τῶν ὁποίων τὸ γάλα πίνουσιν : ὁ ἵππος ἀκολουθεῖ πᾶσαν λέξιν καὶ πᾶν νεῦμα αὐτῶν ὡς κύων. Ἐνταῦθα ἀνήκουσι καὶ αἱ ἑξῆς περιπτώσεις : ὅταν κύων τις θηλάσῃ μικρὸν λαγῶν, ἡ ὅταν γάτα θηλάσῃ ποντικὸν ἢ κύνα, μεταβάλλεται διὰ τοῦ γάλακτος ἢ φυσικῆ ἐχθρα εἰς φιλίαν. Ἐντελῶς ἀντίθετος εἶναι ἡ σχέσις μεταξὺ ἀνθρώπου καὶ ἵππου, εἰς τοὺς λαοὺς τοὺς τρώγοντας ἵππειον κρέας, καὶ τοῦ κυνὸς εἰς τοὺς τρώγοντας κύνας, ὡς ἐμνημονεύσαμεν καὶ ἀνωτέρω. Ὅταν εἰς τὰ ὄρη φρονεθῇ ζῶον τι καθαρίζουσιν οἱ ἀνθρώποι καλῶς τὸ μέρος ἐκεῖνο ἀπὸ πάσης κηλίδος αἵματος, διότι ἡ ὁμῆ τῶν αἵματος προκαλεῖ εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο πολλοὺς ἀγῶνας μεταξὺ τῶν ζῴων τῶν θηρευτικῶν. Παρὰ τὰ σφαγεῖα τῶν ἵππων, καὶ ὅπου κατεργάζονται τὰ δέρματα αὐτῶν, γίνονται ἄγριοι οἱ πλείστοι ἵπποι, ὡς καὶ ἕκαστον ζῶον ἐμπροσθεν τοῦ σφαγεῖου. Ὁ συγγραφεὺς φθάνει τέλος εἰς τὸν ἑξῆς ἰσχυρισμὸν : «Τὸ γάλα καὶ ὁ ἰδρὸς ἐπιφέρουσι συμπάθειαν καὶ φιλίαν, τὸ δὲ κρέας καὶ τὸ αἷμα ἀντιπάθειαν, μίσος καὶ ἐχθραν».

Ἡράδινα γαρίφαλλα

Τὸ νεώτερον φαινόμενον ὑπερ ἀπασχολεῖ τὸ ἐν Χαρισίαις ἐμπόριον τῶν ἀνθέων εἶναι ἡ ἐμφάνισις πρασίνων γαρύφαλλων. Ὅτε ταῦτα ἐνεφανίσθησαν πρὸ τίνος εἰς τὰ ἐν Χαρισίαις ἀνοπωλεῖα, ἐξήγησαν τὴν ἐκπλήξιν τοῦ τε κοινῶ καὶ τῶν ἐμπόρων καὶ τὸ μὲν κοινὸν ἠγγράξαεν αὐτὰ μετὰ τσσαύτης προθυμίας ὥστε ἡ τιμὴ τῶν ὑψώθη ταχέως μέχρι 2 φράγκων δι' ἕκαστον, οἱ εἰδήμονες ὅμως ἐδείκνυσον μεγάλην δυσπιστίαν. Οἱ ἔμποροι τῶν ἀνθέων προσεκάλεσαν ἀμέσως τὴν ἀστυνομίαν, διότι ὡς ἔλεγον, πρόκειται περὶ ἀπάτης, καθ' ὅτι πρᾶσινα γαρύφαλλα δὲν ὑπάρχουσι. Ἡ ἀστυνομία κατέσχε τινὰ τῶν περιέργων τούτων ἀνθέων καὶ τὰ πα-

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ρέθωνεν εἰς τινὰ χημικὸν πρὸς ἐξέτασιν, οὗτος δὲ εὔρεν ἄνευ πολλοῦ κόπου, ὅτι τὰ γαρύφαλλα εἶναι τεχνητῶς χρωματισμένα. Λαμβάνουσι κοινὰ λευκὰ γαρύφαλλα καὶ τὰ θέτουσι μετὰ μακρῶν μίσχων ἐντὸς ὑδαροῦς διαλύσεως ἀνυλίνης. Ἡ διάλυσις αὐτῆ καθ' ἑαυτὴν εἶνε σχεδὸν ἄχρους. Διὰ τῶν τριχοειδῶν σωλήνων εἰσδύει ποσὸν τι τῆς διαλύσεως εἰς τοὺς μίσχους καὶ φθάνει μετὰ τινος καιρῶν εἰς τὴν κάλυκα, ὅπου δι' αὐτῆς τῆς χημικῆς τῶν κυττάρων τοῦ φυτοῦ λειτουργίας ὀξειδούμενον προσλαμβάνει λαμπρὸν σμαραγδοπράσινον χρῶμα, ὅπερ μεταδίδει καὶ εἰς τὰ πέταλα τοῦ ἀνθους. Ἀρκεῖ νὰ θέσῃ τις τὸ ἄνθος 24 ἕως 36 ὥρας ἐντὸς τοῦ ὑγροῦ ἵνα ἴδῃ τὸ ἀποτελεσματοῦ : τὰ γαρύφαλλα λαμβάνουσι ὅμως τὸ πράσινον χρῶμα μόνον τῆ βοήθειᾳ τοῦ ἡλιακοῦ φωτός, διότι ὅσα προσυλαχθῶσιν ἀπὸ τοῦ φωτός μένουσι λευκὰ. Φαίνεται ὅτι μέχρι τούτου τῆ βοήθειᾳ διαφόρων διαλύσεων, ἐνώσεων ἀνυλίνης κατώρθωσαν νὰ παράγωσιν ὠραῖον πράσινον, ἀνοικτὸν βροδύρου καὶ σκοτεινὸν ἰώδες, ὥστε παρασκευάζουσι ἰώδη ἄνθη τῆς λεμονίας, πρασίνοὺς ὑακίνθους καὶ ναρκίσσους καὶ βροδύχρα λευκάνθημα. Οἱ κηπουροὶ δοκιμάζουσι τὸν τρόπον τούτον καὶ εἰς ζῶντα φυτὰ, περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων ὅμως τῶν πειραμάτων τούτων δὲν ἐγνώσθη εἰσέτι οὐδέν.

P

Τὸ κάτωθι ποιημάτιον, ὅπως εἶνε, ἐστάλη ὑπὸ λογιῶν ἀνδρῶν, ἀρχαίου μέλους τῆς ἐνταῦθα Ἀμερικανικῆς Σχολῆς, πρὸς σεβαστὸν φίλον τῆς Ἑστίας, ὅστις εὐμένως παρεχώρησε πρὸς δημοσίευσίν τὸ χειρόγραφον. Δὲν ἐκρίναμεν δὲ ἀκοπὴν τὴν ἐν ταῖς στίλαις τῆς Ἑστίας φιλοξενίαν, ἐλπίζοντες ὅτι τὴν ὄχι ἄνευ χάριτος ἀτεχνίαν τῆς στιχογραφίας καὶ τῆς φράσεως τὸ ἀνώμαλον θὰ συγχωρήσωσιν, ὅπως ἡμεῖς καὶ οἱ ἡμέτεροι ἀναγνώσταί, εἰς ἕνον ἀποπειραθέντα νὰ ἐκφράσῃ διὰ νεοελληνικῆς γλώσσης τὸσον ἀβρῶς καὶ ποιητικῶς τὴν πρὸς τὴν ἑλληνικὴν ἀρχαιότητα λατρείαν του.

Σ. τ. Δ.

ΛΕΙΨΑΝΑ

Ἀποκάτω ἀπὸ τὰ δένδρα
Μέσ' εἰς τοῦ δάσους τὰ λουλουδία
Κάθισα καὶ τοῦ ἀνέμου
Ἄκουσα ὅλα τὰ τραγουδία.
Καὶ ὁ Νότος μοῦ ἐφύσα
Εἰς τῶν πεύκων τὰ κλώνάρια,
Ἵν' αὐτοῦ Ἔρωτος τὸ πνεῦμα
Ποῦ πετάει μὲ τὰ κοντάρια.

Παρακάτω εἰς τὴν κοιλάδα
Παρετήρησα τὰ ἐρεῖπια
Ποῦ τοῦ Βάκχου, ἔτσι λένε,
Γεννηθῆκανε τὰ νύπια.

Τώρα θοῖσκονται κατσίκαις,
Τώρα θοῖσκονται καὶ ἀμπέλια·
Μόν' οἱ ἀνθρώποι μᾶς λείπουν
Ἄπ' τοῦ Βάκχου τὰ θεμέλια.

Μὰ δὲν βλέπετε πεταλούδαις
Σὰ στοιχεῖα μέσ' εἰς τ' ἀέρι,
Γύρω γύρω ποῦ πετᾶνε
Καὶ μᾶς φεύγουν ἀπ' τὸ χέρι ;

Προσοχὴ ! νὰ μὴν ταῖς βλάψης,
Εἶναι θεῖα τὰ ζῶψια·
Ἡ ψυχλαῖς καλῶν Ἑλλήνων
Παρισταίνονται μᾶς κρούφια.

Ἐν Νέα Τόκω.

M. L. EARLE

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Κ. Κωνσταντόπουλος

Οἱ ἀπανταχοῦ ἀναγνώσταί τῆς Ἑστίας ἐνδιαφέρονται βεβαίως νὰ γνωρίσωσι τὴν μορφήν τοῦ νέου πρωθυπουργοῦ τῆς Ἑλλάδος κ. Κωνσταντοπούλου, ἣν δημοσιεύομεν κιοτέρω. Ὁ ἀνὴρ εἶνε γέρον ἀκακίος ἐπι καὶ χαρακτῆρος ἐνεργητικοῦ· διεκρίθη δὲ ὡς νομομαθῆς καὶ ὑπὸ πάντων ὁμολογεῖται χρηστότατος καὶ συνετώτατος πολιτευτῆς. Κληθεὶς εἰς τὸ ὕψιστον ἀξίωμα τῆς πολιτείας ὑπὸ τοῦ Βασιλέως καὶ ὑπακούσας ἐξ ἀκακίονος φιλοπατρίας, εὐρίσκειται ἀκριβῶς νῦν εἰς τὴν περίστασιν ἐκείνην καθ' ἣν θὰ κριθῇ κατὰ πόσον εἶνε ἀξίος τῶν ἐπ' αὐτὸν προσδοκιῶν τοῦ ἔθνους.

— Κατὰ τὸ ἐνεστώς ἔτος ἐορτάζεται ἡ 250στὴ ἐπέτειος τῆς ἐφευρέσεως τοῦ ἐκκομοῦς ὠρολογίου.

— Κατὰ τὸ ἔτος 1891 ἀπεστάλησαν ἐντεῦθεν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ταχυδρομικὰ δέματα ἐν ὅλῳ 3,837. Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἀρτίθησαν ταχυδρομικὰ δέματα ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐν ὅλῳ 15,563.

— Νέα θρησκευτικὴ κίρσις ἐν τῇ Ἀμερικανικῇ Πολιτεῖᾳ ἴδω ἀνεσπῆ ἐσχάτως, ἥτις πιστεύει ὅτι ἐγεννήθη ὁ Μεσσίας ἐκεῖ πρὸ τινῶν μηνῶν ἐντὸς πτωχικοῦ οἴκου. Οἱ πιστοὶ λοιπὸν σπεύδουσιν ἵνα προσκυνήσωσιν αὐτὸν κομιζόντες καὶ θυμιάματα ὄσρα.

ΕΙΚΟΝΕΣ

Ἡ βασιλόπις Μαρία

Ἡ βασιλόπις Μαρία δευτερότοκος θυγάτηρ τοῦ βασιλέως Γεωργίου ἐγεννήθη ἐν Ἀθήναις τῇ 20 Φεβρουαρίου 1876.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Φιλολογικά

Συνήλθε τὸ παρελθὸν Σάββατον εἰς τὴν μηχανὴν συνεδρίασιν τὸ φιλολογικὸν καὶ ἀρχαιο-λογικὸν ταῖμα τοῦ Παρνασσῶ, ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ κ. Πανταζίδου. Ὁ κ. Πανταζίδης ἀνεκοίνωσεν εἰς τὸ πημῆμα διόρθωσιν τινὰ τοῦ 48 στίχου τῆς τραγωδίας τοῦ Σοφοκλέους «Οἰδίποδος ἐπὶ Κολωνῶ». Ὁ κ. Πανταζίδης θεωρεῖ ὡς νοσούν τὸ χωρίον τοῦτο, ἐξοβελίζει τὰς λέξεις *τί θρω*, καὶ ἀντικαθιστᾷ αὐτάς διὰ τῆς λέξεως παρών. Ὁ κ. Σπυρ. Λάμπρος ἐπαρουσίασεν εἰς τὸ ταῖμα μικρὸν λεξικὸν ἑλληνολαθινικόν, γραφέν ὑπὸ τοῦ Μάρκου Μπότσαρη ἐν Κερκύρᾳ, δωρηθὲν δὲ εἰς τὴν βιβλιοθήκην τῶν Παρισίων ὑπὸ τοῦ Rouqueville, ὅστις εἶχε γράψῃ ἰδιωχείῳ καὶ τὴν ἀκόλουθον φράσιν: «Ce lexique est écrit de la main de Marc Botzaris à Corfou 1809 devant moi». Rouqueville. Τὸ δίγλωσσον τοῦτο θὰ δημοσιεύσῃ ἡ Ἐθνολογικὴ Ἐταιρεία ἐν καιρῷ καταλλήλῳ. Εἶτα ὁ κ. Βάλβης ἐπανήλθεν εἰς τὴν προτέραν διόρθωσιν τοῦ εἰς τινὰ στίχον τοῦ «Οἰδίποδος Τυράννου». Μεθ' οὗ ὁ κ. Ν. Γ. Πολίτης ὑπεστήριξεν ὅτι τὰ ἐν τῷ 47ῳ κεφαλαίῳ τῆς Ἀθηναίων Πολιτείας μνημονευόμενα συγκεχωρημένα μέταλλα, ὧν ἡ σημασία παρενοήθη εἶνε αἱ ἄλλως λεγόμενα κεινοτομῆαι, διατελλόμεναι τῆς ἄλλης κατηγορίας τῶν μεταλλείων τῶν ἐργασίμων (ἴθι ὑπὸ ἐκμετάλλευσιν) καὶ τῶν ἀνασχημάτων (ἴθι τῶν ἐξηγητημένων καὶ ἐγκαταλειμμένων).

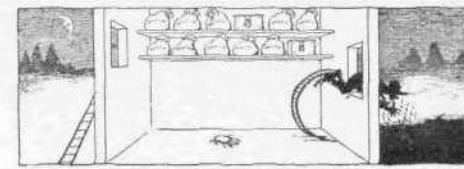
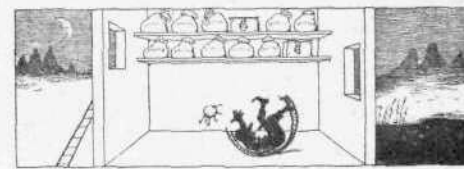
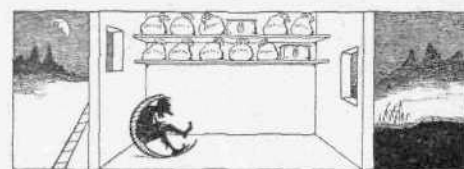
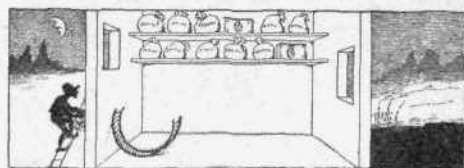
Καλλιτεχνικά

Τὴν ἐσθὲς μάδα ταύτην συνήλθεν ἡ ὑπὸ τοῦ Συλλόγου Παρνασσῶ ἐκλεγθεῖσα ἐπιτροπὴ πρὸς ὄργανισμὸν καλλιτεχνικῆς ἐκθέσεως κατὰ τὰς ἐσοτάς τῶν ἀργυρῶν γάμων τῶν Βασιλέων καὶ ἔθεσε τὰς βάσεις ἐφ' ὧν θὰ προκηρυθῇ ἡ ἐκθεσις αὕτη. Ἡμέρα τῆς ἐνάρξεως αὐτῆς ὠρίσθη ἡ 15 Ὀκτωβρίου 1892. Ἐν τῇ ἐκθέσει ταύτῃ θὰ εἶνε δεκτὰ μετὰ τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς, ἔργα ζωγραφικῆς, γλυπτικῆς, ἀρχιτεκτονικῆς καὶ χαρακτικῆς. Τὰ ἐκτιθέμενα ἔργα θὰ εἶνε πρωτότυπα, ἀντιγραφαὶ δὲ θὰ γίνωνται δεκταὶ μόνον ἂν ἐξετελέσθησαν δι' ἰδιωτέρου τρόπου ἐργασίας, ἴθι ἂν ἐλαιογραφία τις εἶνε ἀντιγραμμένη ἢ δι' ὕδατογραφίας ἢ δι' αἰουδήποτε μέσου χαρακτικῆς. Ἡ ἐπιτροπὴ ἔχει ἀπὸ πολλοῦ καλλιτέχνας πληροφορίας ὅτι θὰ συμμετάσχῃσι τῆς ἐκθέσεως ταύτης.

Μουσικά

Τὰ διοικητικὰ συμβούλια τοῦ Ὁρφανοτροφείου Χατζηκώστα καὶ τοῦ Ὁδείου ἀπεράσισαν ἀπὸ κοινοῦ ὅπως ἐκ τῶν τροφίμων τοῦ Ὁρφανοτροφείου ἐκλεγῶσιν οἱ μᾶλλον προικισμένοι ὑπὸ μουσικῆς τινος ἰδιοφυίας μέχρις ἀριθμοῦ τοιαύτου καὶ ἐκπαιδευθῶσιν ἐν τῷ Ὁδείῳ εἰς τὴν χορωδίαν καὶ τὴν ὀργανικὴν μουσικὴν, οὕτω δὲ καταστάσιν ἱκανοὶ νὰ μετέρχωνται ὡς βιοποριστικὸν ἐπάγγελμα τὰς ἐν τῷ Ὁδείῳ ἀποκτηθείσας συστηματικὰς μουσικὰς γνώσεις.

— Πρὸς ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ συλλόγου Παρνασσῶ μικρὸς μουσικὸς ἄγων πρὸς μελοποίησιν τοῦ ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου Ραχαβῆ ποιηθέντος ὕμνου ἐπὶ τῇ εἰκοσιπενταετηρίδι τοῦ Συλλόγου. Κατὰ τὴν προκήρυξιν τὸ θέμα τοῦ ὕμνου δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰς 8 ἢ 16 battute καὶ πρέπει νὰ εἶνε σύμφωνον μετὰ τὴν μετρικὴν τοῦ ὕμνου, δικαιουμένου εἰς δύο μέρη καὶ εἰ δυνατόν νὰ ἀναμνηστικῶς ἔθνικόν τι μέλος.

ΓΡΑΦΟΛΟΓΙΑ

Σταθερὰ γραφή

Σταθερὰ γραφή λέγεται ἐκείνη τῆς ὁποίας τὰ γράμματα εἶνε γωνιώδη κατὰ τὰς βάσεις τῶν καὶ δὲν παρουσιάζουσι τὸ ἐλάχιστον σημεῖον τῆς χεῖρός. Ἡ σταθερὰ γραφή δὲν εἶνε συνήθως πολὺ μεγάλη, ἀλλ' οὕτε πολὺ μικρά. Δυνατὸν δὲ καὶ αἱ βάσεις τῶν γραμμάτων νὰ εἶνε στρογγύλαι καὶ ὄχι γωνιώδεις. Πάντοτε ὅμως χαρακτηριστικὸν αὐτῆς ἀπαραίτητον εὐρίσκειται ὅτι αἱ οὐραὶ τοῦ μ τοῦ λ τοῦ χ εἶνε πατημέναι καὶ εὐθείαι.

Χαρακτηριστικὰ τῶν γραφόντων σταθερῶς: Ἐπιμονή, ἰσχρογνωμοσύνη, ἀρχομανία, αὐληρότης, βιασότης, ἀνεξαρτησία, ἀποφασιστικότης, σταθερότης αἰσθημάτων καὶ ἰδεῶν.

ΓΡΑΦΟΛΟΓΟΣ